

Svazky obcí jako jedna z forem spolupráce

Petra Hanzlíková

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra HANZLÍKOVÁ**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Svazky obcí jako jedna z forem spolupráce**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vymezte právní postavení obcí.
- Definujte možné formy spolupráce na komunální úrovni.
- Charakterizujte právní aspekty svazků obcí.

II. Praktická část

- Popište fungování svazku obcí mikroregionu Království.
- Zhodnoťte plnění funkcí svazku obcí mikroregionu Království a navrhněte případná řešení.

Závěr

Rozsah práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] GALVASOVÁ, I. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. 138 s. ISBN 978-80-86251-20-2.
- [2] HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. Základy organizace veřejné správy v ČR. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.
- [3] KOUDELKA, Z. Obecní samospráva, zákon o obcích v komentovaném znění. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2006. 93 s. ISBN 80-7239-193-3.
- [4] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **16. března 2009**
Termín odevzdání bakalářské práce: **22. května 2009**

Ve Zlíně dne 16. března 2009

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Práce se věnuje problematice spolupráce obcí v oblasti samostatné působnosti. Na začátku teoretické části se zabývám vývojem obcí a jejich postavením v rámci České republiky. Následující část je zaměřena na možné formy meziobecní spolupráce, jejich legislativní úpravu a nechybí zde zmínka o spolupráci obcí ve vybraných státech. Poslední okruh teoretické části jsem vyhradila nejčastější formě spolupráce obcí, a to dobrovolnému svazku obcí. V praktické části jsem se seznámila s fungováním dobrovolného svazku obcí mikroregionu Království s následným zhodnocením jeho dosavadní činnosti a osobním doporučením pro další spolupráci.

Klíčová slova:

Obec, spolupráce obcí, dobrovolný svazek obcí, mikroregion, manažer mikroregionu, dotace.

ABSTRACT

My bachelor work is concerned with the problems of the municipality cooperation in field of themselves activities. At the beginning of the theoretical part, I am interested in municipality development and their position in terms of Czech Republic. The next part is focused on the possible forms of municipality cooperation, their legislative forms and the mention of municipality cooperation in chosen states doesn't missing. The last theoretical part was stipulated for the most frequent forms of municipality cooperation, and it is the voluntary municipal bond. In my practical part, I made the acquaintance of the voluntary municipal bond micro-region Kralovstvi functioning, with the estimation of "Kralovství" 's existing activities and then I made my personal recommendation for future cooperation.

Keywords:

Municipality, municipality cooperation, voluntary municipal bond, micro-region, manager of the micro-region, grant.

Chtěla bych tímto poděkovat mé vedoucí práce paní JUDr. Janě Jurníkové, Ph.D. za důsledné seznámení s problematikou svazků obcí, za čas, který mi byl věnován z její strany při zpracovávání bakalářské práce, a také za to, že k mé osobě projevovala laskavost a ochotu.

Mé díky rovněž náleží i představitelům mikroregionu Království, kteří se ke mně chovali vždy vstřícně, poskytovali mi požadované informace ke zvolenému tématu a celkově mi z jejich strany nikdy nebyla odepřena pomoc v souvislosti se zvolenou problematikou.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1 OBCE V ČESKÉ REPUBLICE	12
1.1 VÝVOJ A VZNIK ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY V ČESKÝCH ZEMÍCH.....	12
1.2 CHARAKTERISTIKA OBCE	14
1.2.1 <i>Funkce obce</i>	15
2 SPOLUPRÁCE OBCÍ.....	17
2.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA	17
2.2 FORMY SPOLUPRÁCE OBCÍ	18
2.2.1 <i>Smluvní spolupráce ke splnění konkrétního úkolu</i>	19
2.2.2 <i>Zakládání právnických osob podle zvláštního zákona</i>	20
2.2.3 <i>Spolupráce s ostatními subjekty</i>	20
2.2.4 <i>Spolupráce s obcemi jiných států</i>	21
2.3 MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE V ZAHRANIČÍ.....	22
2.3.1 <i>Spolupráce obcí ve Francii</i>	22
2.3.2 <i>Spolupráce obcí v Německu</i>	23
2.3.3 <i>Spolupráce obcí na Slovensku</i>	23
3 DOBROVOLNÝ SVAZEK OBCÍ.....	25
3.1 VZNIK A ZÁNİK SVAZKU OBCÍ	25
3.2 PŘEDMĚT ČINNOSTI SVAZKU OBCÍ.....	26
3.3 ORGÁNY SVAZKŮ OBCÍ	27
3.3.1 <i>Manažer svazků obcí</i>	28
3.4 HOSPODAŘENÍ SVAZKŮ OBCÍ.....	29
3.4.1 <i>Rozpočet svazků obcí</i>	29
3.4.2 <i>Majetek svazků obcí</i>	32
3.5 PŘÍJMY A VÝDAJE SVAZKŮ OBCÍ.....	33
3.5.1 <i>Příjmy svazků obcí</i>	33
3.5.2 <i>Dotace</i>	34
3.5.3 <i>Výdaje svazků obcí</i>	35
3.6 OBČANÉ SVAZKŮ OBCÍ.....	35
II. PRAKTICKÁ ČÁST	36
4 MIKROREGION KRÁLOVSTVÍ.....	37

4.1	CHARAKTERISTIKA DSO	37
4.2	VÝVOJ SVAZKŮ OBCÍ.....	38
4.3	OBCE MIKROREGIONU KRÁLOVSTVÍ	41
4.4	PŘEDMĚT ČINNOSTI.....	44
4.5	ORGÁNY	45
4.6	HOSPODAŘENÍ MIKROREGIONU	48
4.6.1	<i>Dotace</i>	50
4.6.2	<i>Příjmy mikroregionu v roce 2008</i>	53
4.7	STRATEGICKÝ PLÁN MK.....	55
5	ZHODNOCENÍ ČINNOSTI MIKROREGIONU KRÁLOVSTVÍ.....	57
5.1	DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ SPOLUPRÁCI	59
	ZÁVĚR.....	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	63
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	66
	SEZNAM OBRÁZKŮ	68
	SEZNAM TABULEK.....	69
	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala „Svazky obcí jako jedna z forem spolupráce“, protože se domnívám, že jde o velice zajímavou a stále aktuální problematiku, do níž jsem chtěla alespoň tímto způsobem nahlédnout.

Na území České republiky se setkáváme se značnou sídelní rozdrobeností. V současné době se zde nachází 6244 obcí, z nichž téměř 80 % jsou malé obce do 1000 obyvatel představující 57 % rozlohy naší republiky. A právě takto malé obce se potýkají s řadou problémů, kdy nemohou zajistit ze svých vlastních zdrojů dostatečně kvalitní život svému obyvatelstvu. Z těchto důvodů samotné obce přistupují ke spolupráci s různými subjekty, v níž spatřují faktor rozvoje. Sdružené obce společnými silami usilují především o ekonomický, sociální, kulturní a hospodářský rozkvět svého území, k čemuž se váže také snadnější čerpání finančních prostředků z EU, státního rozpočtu či rozpočtu kraje. Ovšem v úvahu je nutné brát také výhody a nevýhody, které tato spolupráce obnáší.

Na začátku teoretické části přibližuji, jaké právní postavení zaujímají obce v ČR, a zda jejich počet roste nebo klesá. Následně jsem vymezila možné formy meziobecní spolupráce, přičemž jsem zaměřila pozornost i na spolupráci v zahraničí ve vybraných státech. Velký důraz jsem v této části kladla především na charakteristiku jedné z právních forem spolupráce obcí, a to dobrovolného svazku obcí. V tomto případě jsem se také zaměřila na pozici manažera, kterou považuji za významný přínos každého svazku obcí.

Do praktické části jsem si zvolila dobrovolný svazek obcí mikroregionu Království, poněvadž bydlím v jedné z jeho členských obcích, a tudíž mi je z okolních mikroregionů nejbližší. V jednotlivých kapitolách se zabývám problematikou fungování tohoto dobrovolného svazku obcí. Okrajově jsem se zde snažila začlenit i vývoj svazků obcí na území ČR. Po seznámení se stanovami mikroregionu Království a nahlédnutí do této problematiky jsem se snažila zhodnotit dosavadní činnost mikroregionu, zda splňuje své poslání a je užitečnou formou spolupráce, případně poukázat na jeho nedostatky. V důsledku toho jsem mikroregionu z mé strany aspirovala doporučení ke zlepšení spolupráce.

Při zpracovávání mé bakalářské práce jsem využila metodu analýzy právních textů, metody studia a metodu terénního výzkumu – rozhovor s představiteli mikroregionu Království.

Cílem mé práce je zhodnotit, zda jsou svazky obcí skutečně účinnou formou spolupráce, zda umožňují snadněji a účinněji dosáhnout potřebných výsledků a zda mají pozitivní do-

pad na socioekonomický rozvoj daného území. V rámci této práce jsem se také chtěla seznámit s právní legislativou, na základě které jsem chtěla zjistit, jestli je právní úprava dostatečná, a tímto si osvojit získané poznatky.

Bakalářská práce vychází z posledního stavu ke dni 30. dubna 2009.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBCE V ČESKÉ REPUBLICE

1.1 Vývoj a vznik územní samosprávy v českých zemích

Samospráva v České republice oplývá bohatou historií.

Územní samospráva vznikala dvěma způsoby:

- **přírozeně** jako důsledek přirozeného osídlení. Tímto způsobem vznikaly obce a města s větším nebo menším počtem obyvatel;
- **uměle**, tzn. rozhodnutím, v minulosti však zpravidla dohodou mezi panovníkem a městy, jako vyšší stupeň územní samosprávy, který zahrnuje více měst a obcí v dané oblasti. [1]

Už v 19. století nabylo postavení územní samosprávy výraznějšího posílení. V roce 1918 byla převzata struktura územní samosprávy z Rakouska – Uherska v rámci principu nezávislosti na orgánech státní správy. Na základě postupných základních úprav došlo ke sjednocení typů územní samosprávy do tří stupňů:

- obec nebo město,
- okres a
- země jako vyšší stupně územní samosprávy. [1]

V letech 1945-1948 došlo v ČSR ke zlomu v historii územní samosprávy. V roce 1945 byly nahrazeny obce a okresy místními, okresními a krajskými národními výbory, které zastávaly samosprávné postavení. V roce 1949 bylo zrušeno zemské zřízení, které doposud existovalo, a následně fakticky zrušeno samosprávní postavení národních výborů znárodněním jejich majetku k 31. 12. 1949. [1]

Až v roce 1990 byla u nás obnovena samospráva v souvislosti s přijetím zákona o obcích (o obecním zřízení) a stvrzením práva občanů na územní samosprávu v Ústavě ČR. Tímto krokem obec dosáhla postavení základního územně samosprávného celku (ZÚSC). V roce 1997 došlo ke schválení zákona o vytvoření 14 krajů jako vyšších územně samosprávných celků (VÚSC). [1]

Tab. 1. Vývoj počtu obcí v ČR v letech 1990-2008

Rok	1990	2000	2001	2002	2003
Počet obcí	4100	6251	6258	6254	6249
Rok	2004	2005	2006	2007	2008
Počet obcí	6249	6248	6248	6249	6249

Zdroj: Český statistický úřad, číselník obcí ČR 2007

Pro Českou republiku je charakteristická rozdrobenost obcí. V souvislosti s rokem 1990, kdy obec získala postavení územně samosprávného celku, bylo na území ČR evidováno jen 4100 obcí (Tab. 1). Od té doby se začal jejich počet výrazně zvyšovat. A od roku 2003 se počet obcí ustálil na čísle 6249. V současné době se na území ČR nachází 6244 obcí. Lze si povšimnout, že v důsledku přijetí zákona o obcích v roce 1990 až do současnosti se počet územně samosprávných celků zvýšil o 2149.

Je ostatně dobré se zmínit, že k 1. lednu 2009 vznikla oddělením od Statutárního města Zlín nová obec Želechovice nad Dřevnicí.¹

V rámci srovnání počtu obcí ČR s ostatními státy EU lze konstatovat, že ČR vzhledem ke své malé rozloze oproti jiným státům EU má poměrně velké zastoupení obcí. Naopak co se týká průměrného počtu obyvatel, tak v ČR patří k nejnižším.

¹ Vznik nové obce Želechovice nad Dřevnicí, dostupné z www.mvcr.cz.

Tab. 2. Velikostní skupiny obcí k 31. 12. 2006

Velikostní skupina (obyv.)	Počet obcí	%	Počet obyv.	%
do 499	3610	57,78	850718	8,27
500-1999	1991	31,87	1864278	18,12
2000-9999	515	8,24	2082360	20,24
10000 a více	132	2,11	5489833	53,37
ČR	6248	100,00	10287189	100,00

Zdroj: Český statistický úřad

Sídelní struktura je význačná svou roztržitostí. Typické pro ČR je značný podíl malých obcí, což dokazují i údaje v tabulce (Tab. 2). Počet obcí do 499 obyvatel představuje 3610, což je 58 %. Avšak žije zde jen 8 % obyvatel. Ve velikostní skupině 500-1999 obyvatel je 32 % obcí a 18 % obyvatel ČR. Do velikostní kategorie od 2000-9999 obyvatel spadá jen 8 % obcí s celkovým počtem 2 082 360 obyvatel. Naopak jen 132 obcí, tj. 2,11 %, má více než 10000 obyvatel, avšak je zde koncentrováno přes 53 % populace ČR.

Naše území je skutečně zastoupeno velkým počtem malých obcí, které se při svém působení potýkají s řadou výhod a nevýhod.

1.2 Charakteristika obce

Současnou právní úpravu postavení obcí v České republice upravuje **Ústava České republiky a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZO).

Podle čl. 99 Ústavy je obec definována jako základní územní samosprávný celek, který je vymezen hranicí území obce. Dle platné právní úpravy lze obec chápat jako **veřejnoprávní korporaci, která vlastní svůj majetek a v právních vztazích vystupuje jako právnická osoba**, má právní subjektivitu, tzn. že obec jedná svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. [3]

Obec je vymezena těmito **charakteristickými znaky**:

- **vlastní území** (územní základ obce),
- **obyvatelstvo obce** (personální základ obce),
- **soustava orgánů, jimiž jedná a uskutečňuje svou vůli**,
- **vystupování v právních vztazích svým jménem** – právní subjektivita a právo-
tvorba – vydávání právních předpisů,
- **vlastní majetek a hospodaření** podle vlastního majetku. [2]

Rozlišujeme tyto **základní druhy obcí**:

- obce,
- městyse,
- města,
- statutární města,
- hlavní město Praha.

1.2.1 Funkce obce

Na základě ZO musí obec plnit určité funkce. V rámci ní tedy rozlišujeme tzv. samostatnou působnost a tzv. přenesenou působnost. Za **samostatnou působnost** považujeme působnost samosprávnou, jež je zakotvená v právu na samosprávu a v ústavním ustanovení, podle kterého jsou záležitosti spravovány volenými orgány obce (zastupitelstvo obce). Do této působnosti může stát zasahovat jen v případě ochrany zákona a jen takovým způsobem, jež stanovuje zákon. Naopak **přenesená působnost** obcí je dekoncentrovaná státní správa svěřená obcím, jež je vykonávána výkonnými orgány obcí, a jejichž činnost je podřízena a kontrolována orgány státní správy. Jako nejvýznamnější instrument obce k realizaci její působnosti, a to jak samostatné, tak i přenesené, lze uvést vydávání právních předpisů. [6]

V souvislosti s výkonem samostatné činnosti obec:

- rozhoduje o zabezpečení veřejných služeb pro své občany,
- hospodaří podle svého vlastního rozpočtu,
- vydává a schvaluje obecně závazné vyhlášky,
- zakládá právnické osoby, organizační složky obce či příspěvkové organizace,
- hospodaří s vlastním majetkem,
- spolupracuje s ostatními obcemi.

Pokud obec vykonává přenesenou působnost, musí se řídit právním řádem, usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních orgánů (ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy). Avšak existují zde i výjimky, kdy se obec musí řídit jen právním řádem. Jde o případy, kdy obec vydává nařízení obce nebo když rozhoduje o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech obce. Metodickou a odbornou pomoc vůči orgánům obcí v přenesené působnosti podává ze ZO krajský úřad či mohou činit i jiné správní úřady. Při výkonu přenesené působnosti formou individuálních právních aktů (správní rozhodnutí) je obec vázána v konkrétním případě i právním názorem odvolacího orgánu, správního soudu nebo Ústavního soudu. [2]

Mezi práva a povinnosti obce patří:

- pečovat o vlastní majetek,
- zajistit veřejné statky pro své obyvatelstvo,
- zohledňovat místní zvláštnosti, zájmy a preference obyvatel, kteří žijí na jejím území,
- spolupracovat s jinými obcemi, krajem, státem a ostatními subjekty,
- jednotlivé druhy potřeb financovat s maximální hospodárností. [1]

2 SPOLUPRÁCE OBCÍ

Důvody pro spolupráci nejrůznějších subjektů mají základ v existenci „synergického efektu“, tedy faktu, že společně lze dosáhnout významnějšího výstupu, než kdyby každý subjekt usiloval o dosažení cíle sám. Spolupráci lze obecně považovat za **součinnost určitého množství subjektů při dosahování určitého společného cíle**. [4]

Spolupráci je možno chápat za důležitý prvek ve všech oblastech lidské společnosti. Především poslední dobou se spolupráce obcí stává fenoménem. Stále více obcí přistupuje k některé z forem spolupráce. Týká se to především malých obcí, které nejsou dostatečně vybavené vlastními zdroji a mají omezené možnosti k dosažení finančních prostředků. V tom skví hlavní důvod, proč dochází ke spolupráci obcí. Více obcí v konkrétní formě spolupráce mají podstatně vyšší nárok na získání dotací či finančních prostředků z EU, než kdyby o to usilovala každá obec individuálně. Dalším důvodem je administrativní správa, se kterou se potýkají zejména malé obce, protože je pro ně právě výhodné se sdružovat.

V důsledku spolupráce by obce měly dělat především ty činnosti, o kterých ví, že zvládnou nejlépe.

2.1 Právní úprava

Již v **Evropské chartě místní samosprávy** v čl. 10 je ustanoveno právo místních společenství se sdružovat. Podrobné ustanovení tohoto zákona konkretizuje ZO.

Spolupráci obcí vymezuje tedy **zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů** v hlavě II, dílu 3 Spolupráce mezi obcemi v paragrafu (dále jen §) 46-54, a dílu 4 Spolupráce s obcemi jiných států v § 55.

Spolupráce mezi obcemi je také zmíněna v **zákoně č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů**, kde v § 7 Finanční podpora státního programu regionálního rozvoje v odstavci (dále jen odst.) 4 je definováno, že za příjemce finanční podpory jsou považovány sdružení obcí nebo obce a jimi založené právnické osoby, které při žádosti o finanční podporu předloží projekt, prostřednictvím jehož má být uskutečněno opatření obsažené v programu regionálního rozvoje.

Spolupráce obcí je rovněž upravena v **obchodním zákoníku č. 513/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů** a v **občanském zákoníku č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů**.

V souvislosti se spoluprací mezi obcemi lze nalézt právní úpravu i v **zákoně č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů**. V § 178 je ustanoveno, že záleží na dohodě obce, kde se nachází základní škola, se sousedními či okolními obcemi na vytvoření společného spádového obvodu základní školy. Úloha obecní samosprávy je zákonem vymezena v § 179-180, týkající se zřizování školských zařízení obcí nebo svazkem obcí.

2.2 Formy spolupráce obcí

§ 46 odst. 1 ZO uvádí, že **obce mohou vzájemně spolupracovat pouze v oblasti samostatné působnosti**.

Spolupráce mezi obcemi se realizuje **následujícími formami**:

- na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu,
- na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí (dále jen svazek obcí),
- zakládáním právnických osob podle obchodního zákoníku dvěma nebo více obcemi. [10]

ZO vymezuje jen tyto 3 formy spolupráce, avšak prakticky existuje mnoho dalších. Je možno uvést některé jiné např. společenství obcí, místní akční skupina, euroregion apod.

Charakteristikou svazku obcí se budu podrobně zabývat v kapitole 3.

Základní charakteristiky jednotlivých forem spolupráce, jejich výhody i nevýhody jsou uvedeny v tabulce (příloha P I).

Z možných forem spolupráce mezi obcemi **je vyloučeno sdružování podle předpisů o sdružování občanů**. Právní úprava postavení obcí pro potřeby spolupráce mezi obcemi dále vylučuje rovněž použitelnost ustanovení občanského zákoníku o zájmových sdruženích právnických osob a stejně tak i ustanovení o smlouvě o sdružení. [5]

ZO rovněž zaručuje, že obce mohou vykonávat spolupráci :

- s právnickými a fyzickými osobami,
- s obcemi jiných států.

2.2.1 Smluvní spolupráce ke splnění konkrétního úkolu

Tuto formu spolupráce lze považovat téměř za novou a využívanou více jak polovinou obcí. § 48 odst. 1 ZO uvádí, že smlouva mezi dvěma a více obcemi ke splnění konkrétního úkolu vzniká na dobu určitou nebo neurčitou. Tato smlouva nemůže dát vznik právnické osoby. Smlouva musí být písemné formy a schválena zastupitelstvy obcí. Předmětem smlouvy bývá většinou zajištění úkolu, který samotná obec nemůže splnit a při společném úsilí více obcí bude mít podstatný význam i pro další obce (tj. např. svoz komunálního odpadu). [10]

Smlouva musí obsahovat tyto náležitosti:

- označení účastníků smlouvy,
- vymezení předmětu smlouvy a jeho rozsahu,
- práva a povinnosti účastníků smlouvy,
- způsob odstoupení od smlouvy a vypořádání majetkových poměrů,
- pokud je účelem vznik stavby, tak i způsob využití stavby. [2]

Aby nedošlo k případným sporům mezi obcemi, které jsou účastníky smlouvy, ZO formuluje způsob dělení majetku získaného společnou činností dle stejných podílů, nestanovuje-

li smlouva jinak. Co se týče závazků vůči třetím osobám, obce za ně ručí společně a nerozdílně, pokud smlouva nestanovuje jinak. V případě, že některé řádné náležitosti nelze upravit smlouvou, ZO, jsou právní vztahy spravovány občanským nebo obchodním zákoníkem. [2]

2.2.2 Zakládání právnických osob podle zvláštního zákona

Tato forma spolupráce umožňuje založení právnických osob podle zvláštního zákona, tj. zejména podle **obchodního zákoníku**, za účelem hospodárného využití svého majetku. V rámci obchodního zákoníku bývají zakládány především akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, ale také obecně prospěšné společnosti. Obce mohou do již založených obchodních společností také vstupovat. [3]

Zastupitelstvo obce v dané formě spolupráce schvaluje:

- a) zakladatelskou listinu,
- b) zakladatelskou smlouvu,
- c) společenskou smlouvu,
- d) stanovy obchodních společností a dalších právnických osob, které obec hodlá založit, a rozhodovat o účasti obce v již založených právnických osobách. [3]

Zastupitelstvo obce má pravomoc rozhodovat o tom, jestli obec společnost založí, popř. do již vzniklých společností vstoupí, o zakládajících dokumentech včetně stanov, u společností s ručením omezeným také o výši základního jmění, orgánech společnosti i o pravomocích jednatele. V této formě spolupráce plní rada obce funkci valné hromady, pokud je obec v pozici jediného akcionáře nebo jediného společníka. Zastupitelstvu tato pravomoc nepřísluší. [3]

2.2.3 Spolupráce s ostatními subjekty

Zde obce ve spolupráci s právnickými a fyzickými osobami využívají ustanovení **občanského zákoníku o zájmových sdruženích právnických osob a o smlouvě o sdružení**.

V § 20f-20j zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku lze nalézt právní úpravu týkající se zájmového sdružení právnických osob, jejichž předmětem je především ochrana svých zájmů.

Příkladem zájmového sdružení právnických osob jsou:

- euroregiony,
- místní akční skupiny (MAS),
- Svaz měst a obcí ČR,
- sdružení obcí,
- Národní síť zdravých měst.

Součástí občanského zákoníku je i smlouva o sdružení, kterou mohou uzavřít fyzické i právnické osoby za hospodářským účelem. Tato sdružení nejsou právnickou osobou, nepřísluší jim tedy způsobilost k právům a povinnostem. Příkladem smlouvy o sdružení je např. vznik euroregionů.

2.2.4 Spolupráce s obcemi jiných států

Obce jako územní samosprávné korporace mohou vyvíjet také tzv. „**přeshraniční**“ **spolupráci**, tj. mohou spolupracovat s obcemi jiných států a být členy mezinárodních sdružení místních orgánů. Platná právní úprava stanovuje, že v případě této spolupráce musí jít výhradně o samostatnou působnost. Jestliže tuzemské obce navazují spolupráci s obcemi jiných států (myslí se zde i spolupráce svazků obcí se svazky obcí jiných států), musí být vždy uzavřena platná smlouva. [5]

§ 55 ZO stanovuje, že smlouva musí být písemná, schválena zastupitelstvem obce a obsahovat podstatné náležitosti:

- názvy a sídla účastníků smlouvy,
- předmět spolupráce a způsob jejich financování,

- orgány a způsob jejich ustanovování,
- dobu, na kterou se smlouva uzavírá. [10]

Co se týče činností, jež svazek vyvíjí ve spolupráci se svazkem jiných států, musí být shodné s předmětem činnosti svazku obcí, na jehož základě je smlouva uzavřena. Vznik společné právnické osoby v tomto případě „přeshraniční“ spolupráce je možný jedině tehdy, pokud tak dovoluje **platná mezinárodní smlouva**, kterou je Česká republika vázaná, a **souhlas Ministerstva vnitra**. [5]

2.3 Meziobecní spolupráce v zahraničí

Téměř ve všech evropských státech se můžeme setkat s meziobecní spoluprací, která stejně jako u nás vyžaduje nutnou právní úpravu. Pro srovnání, jak spolupráce obcí funguje i v jiných státech, jsem si namátkou zvolila tyto státy: Francie, Německo a Slovensko.

Ve Francii lze nalézt velmi zajímavé formy spolupráce, které se podstatně liší od našich především zastoupením velkého počtu obyvatel a tudíž i rozlohou. Co se týče našich sousedních států Německa a Slovenska, tak v Německu jsou také patrné rozdíly, naopak na Slovensku jsou téměř totožné formy spolupráce jako u nás.

2.3.1 Spolupráce obcí ve Francii

Francouzská sídelní struktura se jeví jako značně roztříštěná. Byly provedeny opatření s cílem snížit počet obcí, avšak nepřinesly očekávané výsledky. Proto bylo upřednostněno vytváření meziobecních seskupení, která zajišťují veřejné služby, spravují veřejná zařízení a připravují rozvojové plány. [4]

Ve spolupráci mezi obcemi bylo uskutečněno několik změn. V současné době zde stojí tři typy sdružení: **sdružení městských obcí** (nad 200 tis. obyvatel), **sdružení aglomerací** (nad 50 tis. obyvatel) a **sdružení obcí**. [4]

Seskupení obcí disponuje částí povinných kompetencí a ostatní částí kompetencí, jež si samy mohou zvolit. Podobně jako v ČR vykonávají francouzské meziobecní spolupráce úkoly v rámci samostatné i přenesené působnosti. Avšak daleko přísnější než v ČR je zde

rozdělení kompetencí, které jsou převedeny na společenství a obce je nesmějí samostatně vykonávat. Jestliže by chtěla některá obec dobrovolně vrátit zpět převedenou pravomoc, je zapotřebí souhlas perfekta a kvalifikované většiny obcí daného seskupení. Aby byl zachován princip jednotnosti, musí být tato pravomoc vrácena i ostatním obcím. [4]

2.3.2 Spolupráce obcí v Německu

Místní správu v Německu lze považovat za složitou, dokonce v některých spolkových zemích jsou určité odlišnosti. Problematiku malých obcí bylo nutné řešit již od 70. let 20. století. Za tímto účelem byly malé obce slučovány (dobrovolně i povinně), aby bylo možné dosáhnout určité minimální hranice počtu obyvatel. [4]

Stejně jako obce v ČR vykonávají i německé obce úkoly v samostatné a přenesené působnosti. Přenesená působnost za obce je vždy plněna prostřednictvím společného správního úřadu. Naopak samostatná působnost je např. v Sasku rozdělena na dvě části. Povinné úkoly musí být zajišťovány obcí, avšak zákon neukládá jakým způsobem. Jde např. o základní školy, kanalizace, čištění odpadních vod apod. Co se týče dobrovolných úkolů, rozhoduje o nich obec zcela sama. Jedná se např. o podporu podnikání, cestovní ruch, všeobecnou sociální péči atd. [4]

Ústřední formou meziobecní spolupráce je **účelový svaz**, který disponuje právní subjektivitou a spravuje záležitosti vyhrazené mu zákonem. Podstatný rozdíl se týká členů. Kromě obcí zde rovněž mohou být členy okresy, kraje, společnosti, instituce, nadace, právnické i fyzické osoby. Další formou meziobecní spolupráce je vytvoření **obecního pracovního společenství**, ale bez právní subjektivity, jehož cílem je koordinace poradenských, plánovacích a jiných společných záležitostí nadobecního charakteru. Za účelem spolupráce mohou německé obce zakládat právnické osoby. Mimo jiné mohou mít také účast v soukromých podnicích. [4]

2.3.3 Spolupráce obcí na Slovensku

Spolupráce obcí ve Slovenské republice je právně vázána zákonem č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Formy spolupráce obcí jsou téměř stejné jako v ČR – **smlouva ke splnění konkrétního úkolu, zřízení sdružení obcí, založení právnické osoby podle zvláštního zákona**.

Sdružení obcí pomáhá vytvořit podmínky za účelem plnění úkolů obcí i vyššího územního celku. Za předmět jejich činnosti lze uvést např. oblast sociálních věcí, životního prostředí, školství, cestovní ruch, místní doprava a kultura. [4]

Slovenská právní úprava umožňuje další možnou formu spolupráce na bázi vytvoření společných obecních úřadů, ovšem úřad se nestává právnickou osobou. Co se týče předmětu činnosti, jedná se o výkon rozhodovací činnosti starostů a vedení evidence, kterou není možné zpracovat na úrovni jednotlivých obcí. Znamená to, že úřad řeší jak úlohy, které náleží do samosprávné působnosti obce, tak také úlohy, které jsou spojeny s výkonem státní správy (volby či matrika). V tomto případě obce disponují rozhodovacími pravomocemi. Zajímavým postřehem této formy spolupráce je i možné sdružování obcí, jež spolu územně nesouvisejí. [4]

Vytváření společných obecních úřadů se v praxi setkalo s řadou nepříznivých výsledků. Velikost obvodů společných obecních úřadů je značně proměnlivý, také se zde vyskytují odlišnosti v rozsahu převedených působností. Mimo jiné chybí rovněž vytýčení vztahů mezi starostou sídla společného obecního úřadu a starosty ostatních členských obcí. [4]

V předchozích odstavcích jsme se pro srovnání seznámili i s meziobecní spoluprací v jiných státech, v nichž je skutečně realizována odlišnými formami. V ČR přistupují ke spolupráci zejména malé obce, naopak je tomu ve Francii či Německu. Myslím si, že problémem u nás je opravdu velký počet malých obcí a rovněž nedostatečná legislativní úprava pro vymezení spolupráce oproti jiným státům.

3 DOBROVOLNÝ SVAZEK OBCÍ

Svazky obcí lze považovat za jednu z nejtýpějších forem spolupráce obcí v ČR. Její právní úprava je přímo uvedena v ZO. Vznikají obvykle v takových územních oblastech, které vynikají existencí přírodních, technických a kulturních faktorů. Mnoho svazků obcí se odlišuje od ostatních právě účelem, intenzitou a náplní spolupráce.

Aktuální seznam svazků obcí je možné nalézt na internetových stránkách Ministerstva financí ČR v systému RARIS či Ústavu územního rozvoje.

3.1 Vznik a zánik svazku obcí

ZO umožňuje a podává právo obcím být členy svazků obcí především **za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů**. Podle platné právní úpravy se obec stává členem svazku obcí dobrovolně, nikoliv tedy povinně.

Právní úprava dává obcím možnost, že se mohou stát účastníky svazku, resp. svazků obcí jak při jejich vytváření, tak vstupovat do již vytvořeného. Dále je požadováno, aby **členy svazků obcí byly jen obce** jako základní územně samosprávné celky. Jestliže se daná obec chce stát členem příslušného svazku obcí, rozhoduje o tom zastupitelstvo obce. [5]

Svazkům obcím přísluší **postavení právnické osoby**.

Ačkoliv jsou svazky obcí zřizovány za účelem veřejnoprávních funkcí samosprávného charakteru, které zabezpečují především obce, tak u svazků se jeví daleko účelněji je zabezpečovat společně prostřednictvím integrovaného subjektu, resp. organizačního prostředí. [5]

Aby daný svazek mohl vzniknout, je nutná **smlouva o vytvoření svazku obcí**, která v příloze musí obsahovat stanovy svazku, v nichž musí být uvedeno:

- a) **název a sídlo členských obcí,**
- b) **název, sídlo a předmět činnosti svazku,**
- c) **orgány svazku, způsob jejich ustanovování, jejich působnost a způsob rozhodování,**
- d) **majetek členských obcí, který vkládají do svazku,**
- e) **zdroje příjmů svazku,**

- f) **práva a povinnosti členů svazku,**
- g) **způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku,**
- h) **podmínky přistoupení nových obcí ke svazku, podmínky vystoupení obcí ze svazku, včetně vypořádání majetkového podílu,**
- i) **obsah a rozsah kontroly svazku členskými obcemi.** [2]

V § 51 ZO je ustanoveno: „*Obec je návrhem smlouvy vázána ode dne jeho schválení zastupitelstvem obce do dne stanoveného pro přijetí návrhu smlouvy, pokud jiná obec, které je návrh smlouvy určen, jej neodmítne před uplynutím lhůty pro přijetí návrhu. Smlouva je účinná dnem přijetí jejího návrhu všemi účastníky, nestanoví-li smlouva jinak.*“ [10]

Pro právní způsobilost svazku obcí, registraci, zrušení a zánik platí ustanovení občanského zákoníku.

Ustanovení občanského zákoníku, která jsou závazná i pro svazky obcí, přinášejí následující úpravu. § 20i odst. 1 občanského zákoníku formuluje, že svazek obcí vystupuje v právních vztazích jako právnická osoba, která za nesplnění svých povinností odpovídá majetkem. Dle odst. 2 občanského zákoníku svazek obcí nabývá právní způsobilosti zápisem do registru sdružení vedeného u krajského úřadu příslušného podle sídla svazku. Mezi povinné údaje náležející do registru jsou název a sídlo svazku, předmět jeho činnosti, orgány, kterými svazek jedná, a jméno a adresa osob vykonávajících jejich působnost. Odst. 3 občanského zákoníku upravuje, že k návrhu na zápis do registru je nutné přiložení zakladatelské smlouvy nebo zápisu o ustavující členské schůzi se stanovami. Návrh má právo podávat osoba, jež je zmocněná zakladateli nebo ustavující členskou schůzí. [14]

V § 20j odst. 1 občanského zákoníku stojí, že pokud dojde k zániku svazku obcí, vyžaduje se likvidace, jestliže jmění svazku obcí nepřechází na právního nástupce. Následně svazek obcí zaniká výmazem z registrace. [14]

3.2 Předmět činnosti svazku obcí

§ 50 ZO vyjmenovává oblasti, jež mohou být **předmětem činnosti svazku obcí:**

- a) úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, požární ochrany, kultury, cestovního ruchu, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, péče o zvířata,
- b) zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,
- c) zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,
- d) úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,
- e) provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,
- f) správa majetku obcí, především místních komunikací, lesů, bytového a domovního fondu, kulturních, sportovních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi. [10]

Tento okruh úkolů však není konečný, tzn. že obce si mohou ujednat jako předmět činnosti i jiné plnění úkolů z oblasti samostatné působnosti, aby tak mohly splnit požadavek účelu ochrany a prosazování svých společných zájmů. [5]

Řada svazků obcí v ČR si stanovilo v předmětu činnosti zejména hájení ekonomických, sociálních a kulturních zájmů, dále aktivity v oblasti čištění odpadních vod či turistiky.

3.3 Orgány svazků obcí

V následujících odstavcích vymezím hlavní charakteristiky orgánů svazků obcí, jež se vyskytují v této formě spolupráce.

Nejvyšším orgánem je valná hromada, jejíž složení se skládá ze zástupců všech členských obcí. Mezi hlavní kompetence patří rozhodování o všech hlavních záležitostech, které souvisejí s řízením a činností svazků. Nejčastěji se to týká otázek stanov, členských příspěvků, cílů svazků, rozpočtu nebo členství ve svazcích. [4]

Výkonným orgánem je rada, které jsou pravomoci svěřeny stanovami nebo valnou hromadou. Do hlavních činností rady jsou zařazeny řízení svazků obcí mezi zasedáními valné hromady, realizace usnesení valné hromady, zajištění hospodaření, účetnictví apod. [4]

Statutárním orgánem bývá nejčastěji ustanoven předseda a místopředseda (místopředsedové) rady nebo svazku. Tomuto statutárnímu orgánu, který jedná jménem svazku s třetími osobami, je svěřeno zajišťování styku s peněžními ústavy. Dále mu náleží odpovědnost za vedení účetnictví, daňové agendy či archivaci dokumentů. [4]

V čele svazku obcí většinou stojí starosta jedné ze zúčastněných obcí. Ve většině případů jde o starostu největší obce, která dokáže daný svazek zajistit administrativně a často na své náklady.

Na činnost tří zmíněných orgánů dohlíží **kontrolní orgán**. Tento orgán má povinnost kontrolovat veškerou činnost svazku, zejména dodržování předpisů a stanov, plnění usnesení, hospodaření s majetkem a vedení účetnictví. [4]

3.3.1 Manažer svazků obcí

Domnívám se, že na místě je zmínit i funkci manažera, kterou považuji za velmi přínosnou a důležitou v každém svazku obcí. Podle mého názoru by funkce manažera měla být neodmyslitelnou součástí každého svazku obcí.

Vytvořit pracovní místo manažera svazku obcí není povinné, v každém případě záleží na finančních možnostech mnohých svazků, zda si mohou tuto pozici vůbec dovolit. Avšak v posledních letech se s těmito zřízenými pozicemi setkáváme mnohem častěji.

Hlavní náplní práce manažera je většinou **vyhledávat dotační tituly z národních i evropských fondů a zpracovávat příslušné projektové žádosti**. Následně realizaci projektů koordinuje a tyto projekty administruje. Mnohé svazky obcí mají více manažerů než jen jednoho, ovšem opět zde hraje roli finanční otázka. [4]

Za klíčovou schopnost manažera svazku obcí je nejčastěji považována jeho aktivita. Manažer by měl dokázat povzbuzovat a koordinovat obce při realizaci rozvojových záměrů a aktivně vyhledávat možnosti jejich realizace, včetně nalézání zdrojů pro jejich financování. Především je důležité, aby se orientoval v problematice finančních zdrojů a své informace průběžně aktualizoval. [4]

Funkce manažera je ze strany svazků obcí financována v převážné míře z dotací, sdružených prostředků či z realizovaných projektů, do jejichž rozpočtů jsou začleněny náklady na zpracování žádostí a administraci projektu. [4]

Mnohé svazky obcí považují za hlavní překážky, proč si nemohou dovolit právě funkci manažera, své finanční možnosti. Avšak myslím si, že zvláště malým obcím by tato zřízená funkce jen prospěla a vynaložené finanční prostředky by se jim se ziskem jistě vrátily.

3.4 Hospodaření svazků obcí

Legislativní úpravu hospodaření svazků obcí zde upravuje **zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů** (dále jen ZoRP). Ustanoveními tohoto zákona se řídí také příspěvkové organizace v oblasti školství, které jsou zřizovány svazkem obcí.

Svazek obcí je dále povinen vést účetnictví dle **zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů**.

Ing. Jan Binek ve svém článku vymezil pojem hospodaření následovně: „*V obecné rovině lze hospodaření chápat jako nakládání se souborem věcí, tj. jde o funkční pojetí subjektu spojené se souborem činností.*“ [21]

Stejně jako územní samosprávné celky využívají svazky obcí za nástroje hospodaření **roční rozpočet a rozpočtový výhled**.

3.4.1 Rozpočet svazků obcí

Atributy rozpočtu svazků obcí definuje § 4 ZoRP následovně:

- finanční plán, kterým se řídí financování činnosti svazku obcí,
- rozpočtový rok se shoduje s rokem kalendářním,
- při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu,

- rozpočet svazků obcí může být schválen jako vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový. [16]

Rozpočet bývá zpracován v třídění podle **rozpočtové skladby**, jež je stanovena vyhláškou Ministerstva financí. Dříve než má být rozpočet svazků obcí schválen, projednávají ho orgány svazků obcí v návaznosti na rozpočtovou skladbu z důvodu, aby schválený rozpočet obsahoval relevantní ukazatele, kterými se musí povinně řídit výkonné orgány svazků obcí při hospodaření podle rozpočtu. [16]

Svazku obcí náleží povinnost **zveřejnit návrh rozpočtu** vhodným způsobem v členských obcích, a to však nejméně po dobu 15 dnů než bude projednán orgánem svazku obcí, který ho má dle stanov za úkol schvalovat. Platí, že občané členských obcí se mohou k tomu návrhu vyjadřovat písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání orgánu svazku obcí při jeho projednávání. [16]

V případě, že by ke schválení rozpočtu nedošlo k 1. lednu, přichází v úvahu **rozpočtové provizorium**, podle kterého svazek obcí hospodaří do doby, než je rozpočet schválen. Aby byla zachována plynulost hospodaření svazku obcí, musí orgány svazku obcí stanovit pravidla rozpočtového provizoria. [16]

Jakmile je schválen rozpočet orgány svazku obcí, následuje provést neprodleně **rozpis rozpočtu**. Obsahuje závazné ukazatele rozpočtu těm subjektům, kterým je nařízena povinnost se jím řídit. Následně je rozpis rozpočtu členěn podle podrobné rozpočtové skladby. [16]

Svazky obcí tedy hospodaří dle schváleného rozpočtu, který podléhá pravidelné, systematické a úplné kontrole svého hospodaření, která je prováděna orgánem svazku obcí k tomu určeným. Potom následuje předložení výsledků jednotlivým zastupitelstvům členských obcí, aby byli s těmito zprávami o hospodaření náležitě obeznámeni. [16]

§ 17 ZoRP se zabývá ustanoveními **závěrečného účtu**. V souvislosti se skončením kalendářního roku se údaje, které vychází z toho, jak daný svazek celý rok hospodařil, zpracovávají souhrnně do závěrečného účtu. Obsahuje údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby a další finanční operace, týkající se tvorby a použití fondů, a to v tak podrobné formě, aby bylo možným způsobem zhodnotit hospoda-

ření svazku obcí. Rovněž platí, že návrh závěrečného účtu musí být vhodným způsobem zveřejněn v členských obcích nejméně po dobu 15 dnů, než bude uskutečněno jeho projednání v orgánu svazku obcí. Podle § 17 odst. 5 ZoRP je povinen svazek obcí si nechat přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok. Dané ustanovení podrobně rozvádí § 53 ZO, v němž je stanoveno, že svazek obcí musí požádat o přezkoumání hospodaření buď příslušný krajský úřad nebo auditora. Pokud se svazek obcí rozhodne o přezkoumání hospodaření příslušným auditorem, náklady hradí ze svých rozpočtových prostředků. Nyní se vraťme k ZoRP. K závěrečnému účtu musí být přiložena zpráva o výsledku hospodaření. Co se týče projednání závěrečného účtu, tak může dojít k vyjádření bez výhrad nebo s výhradami, kdy však svazek obcí musí zjištěné chyby a nedostatky napravit. Následně je závěrečný účet předložen zastupitelstvům členských obcí, jakmile je neprodleně schválen orgánem svazku obcí. [10,16]

Časové použití rozpočtu je upraveno § 18 ZoRP. Týká se plnění rozpočtu, do kterého jsou zahrnuty takové příjmy, které svazek obcí opravdu přijal. A naopak do plnění výdajů je možné zahrnout ty prostředky, které svazek obce skutečně čerpal v kalendářním roce. Aby byly příjmy a výdaje zařazeny do plnění rozpočtu, je důležité datum připsání či odepsání peněžních prostředků na bankovních účtech. U svazku obcí je rovněž možné přijímat nebo poskytovat zálohy na věcná plnění smluv, k uskutečnění však dochází až v následujícím roce. Svazky obcí mohou stanovit časové použití dotací nebo příspěvků ze svého rozpočtu jejich příjemcům, obvykle na období do konce rozpočtového období nebo i do pozdějšího termínu, pokud to však účel poskytnutých finančních prostředků dovolí. [16]

Svazek obcí musí respektovat, k jakému účelu budou skutečně rozpočtové prostředky vynaloženy. Především to vyplývá z účelu, ke kterému svazek obcí přijaté dotace obdržel anebo z uzavřených smluv, podle nichž přijímá **účelové rozpočtové prostředky** od jiných osob, včetně účelových darů, příspěvků nebo půjček. V této souvislosti může svazek obcí rovněž určit takový účel prostředků, kterými je financována činnost jiných osob nebo je na ni přispíváno. [16]

Jestliže svazek obcí poskytuje vlastní rozpočtové prostředky jiným osobám, může po nich požadovat **návratnost prostředků**, které nepoužívají. A tyto vrácené prostředky se pro svazek obcí stávají příjmem rozpočtu v tom roce, ve kterém došlo k jejich vrácení. [16]

Pokud svazek obcí nesplní určité povinnosti nebo poruší podmínky stanovené tímto zákonem o hospodaření, dochází k **porušení rozpočtové kázně**. Je tím myšleno např. to, že svazek obcí zanedbá přezkoumání hospodaření za uplynulý kalendářní rok, poruší povinnosti spjaté s přípravou a projednáváním závěrečného účtu nebo nesplní povinnosti, které mu byly uloženy ze strany orgánů. V případě, že by tato skutečnost nastala, je svazku obcí uložena pokuta až do výše 1 mil. Kč, o jejíž uložení rozhoduje příslušný krajský úřad v přenesené působnosti. [16]

3.4.2 Majetek svazků obcí

U svazků obcí obyčejně dochází k pořízení majetku do společného vlastnictví a tento majetek může nabývat různorodosti. Problematicke s hospodařením svazků obcí je nutné věnovat pozornost, aby nedocházelo k případným sporům mezi členskými obcemi. Především správně zvolit členskou obec, v níž se bude společný majetek nacházet, aby z něj měly prospěch i ostatní členské obce.

ZoRP stanoví, že svazek obcí má možnost hospodařit s majetkem, který ze svého vlastnictví vložily členské obce dle stanov svazku obcí, a také s majetkem, který získal svou vlastní činností. Majetek, který daná obec vloží do hospodaření svazku obcí, je stále v jejím vlastnictví. Svazku obcí náleží s majetkem nakládat jen v souvislosti s majetkovými právy, jež na něj členská obec přenesla dle stanov svazku obcí. Majetková práva k vlastnímu majetku obcí, která jsou vyhrazena obecnímu zastupitelstvu, jsou nepřeveditelná na orgány svazku obcí. [16]

V důsledku společného vlastnictví majetku členskými obcemi a majetku získaného, lze konstatovat, že zde vznikají a budou vznikat stále problémy. Dokazuje to také příspěvek Ing. Zdeňka Nejezchleba: *„Nedostatečné po právní stránce bývá užívání majetku a vztahy mezi dobrovolnými svazky obcí a obcemi. V řadě případů např. svazek obcí získá určitou dotaci na nákup majetku (výpočetní technika). Zbývající část financí je poskytnuta formou příspěvku členskou obcí, která bude daný majetek následně využívat. Zpravidla se představitelé obce, která provedla dofinancování, domnívají, že majetek je v jejich vlastnictví. Právní stav je však jiný – vlastnictví přísluší svazku obcí a užívání konkrétní obcí je nutno*

ošetřit např. prostřednictvím darovacích smluv, výpůjčkou či jinými právními akty, schválenými kompetentními orgány.“ [22]

3.5 Příjmy a výdaje svazků obcí

Svazky obcí se společně s obcemi, kraji a regionálními rady regionů soudržnosti řídí při hospodaření **zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů**. Rozpočtovou skladbou se rozumí jednotné třídění příjmů a výdajů, jež se uplatňuje v rozpočtech organizačních složek státu, při sledování plnění státního rozpočtu, v rozpočtech státních fondů, obcí, krajů a svazků obcí. Je stanovena **vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů**.

Pro svazky obcí je povinné **druhovému hledisku**, podle něhož se příjmy a výdaje třídí dle příjmových a výdajových druhů následovně:

- daňové příjmy,
- nedaňové příjmy,
- kapitálové příjmy,
- přijaté transfery,
- běžné výdaje,
- kapitálové výdaje,
- financování.

Co se týče salda a struktury příjmů a výdajů svazků obcí, v posledním období jsou poměrně stabilní. Příjmy pro rok 2009 jsou koncipovány ve výši 2,5 mld. Kč a výdaje v částce 2,7 mld. Kč. [23]

3.5.1 Příjmy svazků obcí

Příjmy svazků obcí jsou velmi důležitou položkou rozpočtu. Obvykle veškeré příjmy rozpočtu tvoří dotace a členské příspěvky jednotlivých obcí.

Příjmy svazků obcí se člení na:

- **daňové**, tj. část výnosů celostátně uvalených daní a místní poplatky,
- **nedaňové**, tj. příjmy z užití majetku svazku obcí,
- **dotační**,
- **pocházející z dluhových nástrojů**, tj. úvěry a půjčky. [24]

Ovšem nejjednodušší dělení příjmů svazků obcí jsou na **vlastní a kapitálové**. Vlastní příjmy jsou takové, které se každoročně opakují a vychází z běžné činnosti svazků obcí. Naopak kapitálové příjmy závisí na činnosti svazků obcí (např. příjmy z prodeje majetku). [24]

3.5.2 Dotace

Pojmem **dotace se rozumí určitý peněžní dar nebo finanční částka vedoucí ke snížení konkrétního veřejného statku**. Dotace bývá většinou poskytována ze strany EU, státu, kraje či obce. V případě svazku obcí jde o poskytnutí této finanční podpory zejména prostřednictvím státu, kraje nebo z fondů EU.

Existují dva typy dotací:

- **nárokové** – představují povinné platby centrální vlády za služby, které si u svazku obcí objednala (např. dotace na zřizovatelskou funkci svazku obcí),
- **nenárokové** – svazek obcí se musí o dotaci ucházet (např. dotace ze strukturálních fondů EU). [24]

Výhodou svazků obcí z hlediska dotací je především fakt, že více sdružených obcí má daleko větší možnosti dosáhnout na tyto finanční prostředky, než kdyby šlo o úsilí jen samotné obce. Ovšem i zde se musí rovněž přihlídnout k funkci manažera, jak je schopný vyjednat a opatřit dotační tituly pro příslušný svazek obcí.

3.5.3 Výdaje svazků obcí

Výdaje svazků obcí představují významné položky, prostřednictvím kterých si tato forma spolupráce zajišťuje svou samotnou existenci. Ve většině případů mají výdaje svazků obcí trvalý růst.

Dle platné rozpočtové skladby rozlišujeme výdaje:

- **běžné**, tj. každoročně se opakující výdaje, které nemají investiční charakter (např. výdaje na energii, materiál),
- **kapitálové**, tj. takové, které slouží k financování dlouhodobého majetku. [24]

3.6 Občané svazků obcí

Platná právní úprava ZO ukládá občanům obcí, jež jsou členy svazku obcí, určitá práva a povinnosti jako v případě územního samosprávného celku. A to i přesto, že svazek obcí nemá povahu územního samosprávného celku.

Občané svazků obcí, jež dovrší věku 18 let, se mohou účastnit zasedání orgánu svazků obcí a nahlížet do zápisů jeho jednání. Rovněž jsou oprávněni podávat písemné návrhy orgánu svazků obcí. Z hlediska hospodaření svazků obcí mohou občané sdělovat své postoje k návrhu rozpočtu svazku obcí a k závěrečnému účtu svazku obcí za uplynulý kalendářní rok, buď písemně nebo ústně v době, kdy probíhá zasedání orgánu svazku obcí. [5]

Ve srovnání s právy a povinnostmi občana obce a občana svazku obcí lze dojít ke zjištění, že občan svazku obcí má daleko užší pravomoce než v případě občana obce. U občana obce je například naprosto nemyslitelné, aby se domáhal svého práva na jednání svazku.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

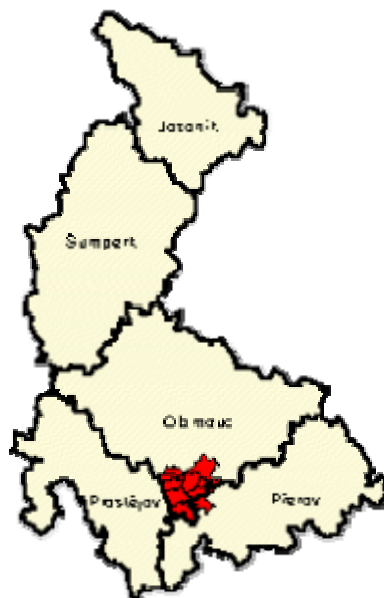
4 MIKROREGION KRÁLOVSTVÍ

4.1 Charakteristika DSO

Mikroregion Království (dále jen MK) je sdružení obcí, které se nacházejí v těsné blízkosti statutárního města Olomouce – metropole Hané, v jihovýchodní části Olomouckého kraje. MK vznikl v roce 1999 pod vedením starosty obce Grygova Otakara Hlaváče. První společná schůzka 13 zakládajících obcí se konala 11. února 1999 na Obecním úřadě v Grygově. Zakladatelská smlouva spolu se stanovami mikroregionu byly podepsané statutárními zástupci obcí v březnu téhož roku. MK má v současné době **15 členů**. Jsou to tyto hanácké obce: **Blatec, Brodek u Přerova, Císařov, Citov, Čelechovice, Dub nad Moravou, Grygov, Hrdibořice, Charváty, Kožušany-Tážaly, Krčmaň, Majetín, Suchonice, Velký Týnec a Věrovany**, které jsou vesměs situovány v mírně zvlněném terénu v blízkosti silnice I/55 Olomouc-Přerov v úrodné oblasti Hornomoravského úvalu. [25]

Z hlediska veřejné správy je MK součástí VÚSC Olomouckého kraje, jež náleží do regionu soudržnosti Střední Morava NUTS 2. Obce leží ve třech bývalých okresech – Přerov, Olomouc a Prostějov, jak je možné vidět na mapě (Obr. 1).

Obr. 1: Poloha MK

Zdroj: strategický dokument MK

Důvody vzniku mikroregionu byly především poukázat na jeho kulturní a přírodní krásy, památky, tradice či blízkost statutárního města Olomouc, a rovněž vzájemná spolupráce sdružených obcí.

V roce 2004 uzavřel MK partnerskou smlouvu s **mikroregionem Dolek**, v němž jsou sdruženy sousední obce Kokory, Rokytnice u Přerova, Nelešovice a Lhotka. [25]

Členské obce Království společně s neziskovými organizacemi a podnikateli v obcích mikroregionu založili v roce 2004 **občanské sdružení pod názvem Občané pro rozvoj venkova, o. s.** Za své šestileté působení realizovaly obce společně několik zajímavých projektů, které byly podpořeny dotačními prostředky od státu nebo Olomouckého kraje. Mezi ně patří například projekt strategie Království, informační systém mikroregionu, značení cykloturistické trasy Olomouc - Přerov, která prochází sdruženými obcemi, vydání cyklomapy, letecké snímkování všech obcí, opravy památek místního významu či zvýšení turistické přitažlivosti mikroregionu prostřednictvím propagačních materiálů. [25]

Mikroregion nese název podle **lužního lesa „Království“** (o výměře přes 600 ha), který se rozprostírá nedaleko členské obce Grygov. Jeho největší pýchou je 500 let starý dub jménem „Král“.

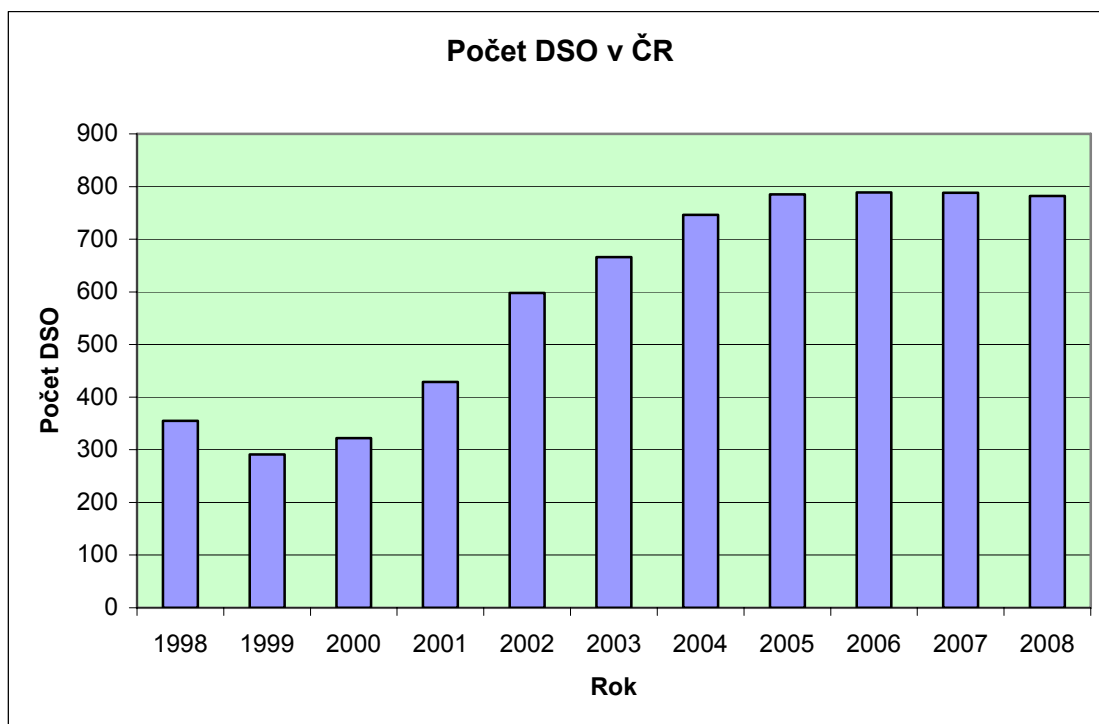
Centrem mikroregionu se stala členská obec Grygov. MK tvoří 15 samostatných obcí o celkové rozloze všech katastrálních území **12.760 ha** s celkovým počtem cca **13.980 obyvatel**.

4.2 Vývoj svazků obcí

Jak jsem se již zmínila, počátek existence MK je datován na rok 1999. Tedy v době, kdy bylo na území ČR zřízeno cca 300 svazků obcí (Obr. 2). Od tohoto roku byly postupně zakládány další a další. **V současné době se nachází v ČR 772 registrovaných svazků obcí**, které mají většinou podobu mikroregionů avšak odlišných charakteristik a úkolů. V rozmezí let 1998-2008 se zvýšil jejich počet o 55 %, což bylo zapříčiněno především

předpokládaným vstupem ČR do EU a možnostmi čerpání finančních prostředků z evropských fondů. V současnosti zakládání nových svazků obcí ustává a naopak obce přistupují k MAS, jejichž význam podstatně narůstá.

Obr. 2: Vývoj počtu svazků obcí v ČR v letech 1998-2008

Zdroj: www.mfcr.cz, registr RARIS

Na území Olomouckého kraje se nachází společně s MK **38 mikroregionů**. Do okresu Olomouc, do něhož náleží i MK, spadá **8 mikroregionů**. Z hlediska počtu zapojených obcí můžeme konstatovat, že se MK řadí k středně velkým mikroregionům. [20]

Poněvadž v této části pracuji s pojmem mikroregion, je nutné ho vymezit.

V současných podmínkách ČR je možné chápat **mikroregion jako sdružení obcí s různou právní formou subjektivity**. Společně usilují o dosažení určeného cíle, týkající se především rozvoje území, které je vymezeno společným katastrálním územím jednotlivých členských obcí. Aby mohly mikroregiony řádně fungovat, je potřeba ustanovit orgány, které se budou podílet na strategickém plánování a realizovat jednotlivé aktivity a pro-

jekty. Charakter spolupráce je dán funkčními vazbami a specifikami regionu. Smyslem mikroregionů je zvláště usilovat o to, aby bylo dosaženo realizace politických a ekonomických výhod, iniciace pozitivních růstových trendů či minimalizace dopadů negativních jevů ve vývoji venkovských regionů. [7]

K 31. 12. 2008 bylo registrováno **570 mikroregionů**, v nichž bylo zapojeno **5478 obcí**, což činilo zhruba 88 % všech obcí v ČR. Členy žádného mikroregionu se nestalo 776 obcí. [31]

Rozložení mikroregionů na území ČR je možné vidět na kartogramu (P II). Nejvíce mikroregionů se nachází ve Středočeském kraji. Z hlediska cestovního ruchu je tento kraj příznačný pro jejich vznik, neboť je charakteristický mnohočetností kulturních a přírodních památek. Naopak nejméně mikroregionů bylo registrováno v kraji Karlovarském. Myslím si, že výskyt mikroregionů v jednotlivých krajích, je ovlivněn především velikostí kraje, počtem obcí a také tím, co daná oblast může nabídnout.

4.3 Obce mikroregionu Království

Mikroregion se sestává z 15 členských obcí. V následující tabulce jsem uvedla jejich základní údaje (Tab. 3).

Tab. 3: Základní údaje o členských obcích

Obec	První písemná zmínka	Rozloha (ha)	Počet obyvatel k 1. 1. 2009	Počet částí obce
Blatec	1141	658	598	1
Brodek u Přerova	1301	891	2041	2
Císařov	1785	299	302	1
Cítov	1283	374	523	1
Čelechovice	1234	214	110	1
Dub nad Moravou	1141	1521	1604	3
Grygov	1306	1272	1445	1
Hrdibořice	1254	379	221	1
Charvátý	1234	888	850	3
Kožušany-Tážaly	1078	627	815	2
Krčmaň	1252	498	453	1
Majetín	1277	950	1101	1
Suchonice	1300	346	184	1
Velký Týnec	1207	2062	2371	3
Věrovany	1131	1781	1363	3
Celkem		12760	13981	

Zdroj: www.czso.cz

Po prostudování tabulky (Tab. 3) lze konstatovat, že se dané obce mikroregionu v průměru řadí k obcím větším i menším, přičemž do 499 obyvatel má 5 obcí. Právě z tohoto důvodu měly následující obce potřebu se sdružovat, aby byly schopné zajistit svým občanům plnohodnotný život v dané obci. A jak již bylo zmíněno v teoretické části, více takto sdružených obcí má mnohem větší možnosti dosáhnout na finanční prostředky, než kdyby šlo o snahu pouze samotné obce.

V následujících řádcích popíšu pozitiva a negativa slučování malých obcí.

Pozitivní stránky slučování malých obcí:

- úspory při poskytování veřejných statků a služeb,
- slučování umožňuje decentralizaci většího rozsahu činností, tedy převod více funkcí z centrální vlády na samosprávu,
- větší obce jsou úspěšnější při ovlivňování sociálně ekonomických podmínek života obyvatel na svém území,
- rozpočet sloučených obcí je nejen větší v absolutním vyjádření, ale také stabilnější,
- pro kvalifikované pracovníky je větší obec atraktivnější než obec menší. [7]

Negativní stránky slučování malých obcí:

- v malé obci jsou vzdálenosti na vyřízení řady záležitostí kratší,
- v malých obcích jsou lepší předpoklady jednotlivců na fungování obce, hlas jednotlivce nese větší váhu než v případě obce velké,
- vztahy mezi starostou a zastupiteli jsou v malých obcích na lepší úrovni, každý se zná s každým, naopak ve velkých obcích obyvatelé orgány obce ve větší míře neznají,
- aparát malé obce je méně složitý,
- problém nákladů na veřejné služby je obvykle vyřešen nákupem od soukromého sektoru,
- slabým místem při slučování je i ochrana zájmů malých sídelních celků ve sloučené obci,
- oslabení vztahu mezi obyvateli a zastupiteli, tzn. že zastupitelé již nebudou mít informace týkající se zájmů a preferencí obyvatel a naopak obyvatelé nebudou přímo vědět o záměrech zastupitelů. [7]

Členství ve sdružení řeší článek 6 stanov. Zde je ustanoveno, že členství je dobrovolné povahy a jeho vznik je podmíněn podpisem zakladatelské smlouvy. V případě přistoupení

dalšího člena do sdružení je nutný souhlas všech dosavadních členů. Nový vstupující člen musí prohlásit, že přistupuje ke stanovám sdružení.

Členství zaniká písemnou výpovědí. Výpovědní lhůta je 6-ti měsíční a počíná běžet 1. dnem měsíce následujícího, kdy byla výpověď podána. Co se týče majetkového vyrovnání, musí být schváleno valnou hromadou sdružení a provedeno ve výpovědní lhůtě.

Členství ve sdružení zaniká porušením stanov sdružení. Následuje rozhodnutí valné hromady, kde je nutné schválení nadpoloviční většiny všech členů valné hromady sdružení.

Pokud je nově přistupující člen sdružení již členem jiného sdružení nebo mikroregionu, není to považováno za překážku.

Práva a povinnosti členů sdružení vyplývají z článku 7 stanov.

Členové sdružení jsou oprávněni:

- napomáhat podle svých možností činnosti sdružení,
- kontrolovat činnost sdružení a podílet se rovným dílem na výsledcích jeho práce,
- účastnit se valné hromady s hlasem rozhodujícím,
- volit orgány sdružení a navrhnout kandidaturu svého zástupce do těchto orgánů,
- využívat majetek a zařízení sdružení,
- účastnit se zasedání valné hromady sdružení obcí a nahlížet do zápisů jeho jednání,
- podávat orgánu sdružení písemné návrhy. [28]

4.4 Předmět činnosti

Článek 3 stanov pojednává o předmětu činností sdružení, jež je rozdělen na 3 pomyslné okruhy:

1. Koordinace postupů při řešení problémů týkajících se:

- rozvoj samosprávy obcí;
- hospodářský, sociální a kulturní život obcí;
- vztah k orgánům státní správy a vyšších samosprávných celků;
- podpora zemědělského a nezemědělského podnikání, řešení problémů;
- nezaměstnanost, rozvoj a diversifikace nezemědělských prostorů;
- společná péče o památky v mikroregionu;
- využití netradičních zdrojů energie;
- podpora venkovské turistiky při současném řešení dalších akcí místních programů;
- obnova (např. programu obnovy občanské vybavenosti, k péči o veřejná prostranství, zeleň a drobnou architekturu);
- společná řešení sociálních služeb a zdravotní péče;
- marketing venkovské turistiky, zpracování nabídkových produktů;
- podpora společných řešení směřujících k vyjasnění majetkových poměrů ve vlastnictví nemovitostí v mikroregionu, společná příprava projektů pozemkových úprav;
- podpora řešení dopravní obslužnosti, týkající se více obcí a zavádění, rozšiřování a zdokonalování inženýrských sítí a systémů veřejné osobní dopravy;
- spolupráce a výměna know-how mezi partnerskými obcemi ČR a zemí EU;
- zřízení studijního, koordinačního a informačního centra pro podporu řešení společenské problematiky;

- vzájemná pomoc při třídění a skladování tuhého domovního odpadu, budování kompostáren a sběru, skladování a likvidace nebezpečných odpadů;
- provoz lomů, pískoven a zařízení sloužící k těžbě a úpravě nerostných surovin;
- správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních.

2. Úzká spolupráce s Regionální agenturou pro rozvoj Střední Moravy (RARSM) na rozpočtových projektech mikroregionu.

3. Jednání s bankami o společných zárukách na mikroregionálních rozvojových projektech. [28]

Ačkoliv má mikroregion stanoveny jednotlivé aktivity v předmětu své činnosti, k jejich naplnění však může dojít až za několik let. Týká se to především aktivit spjatých se zemědělstvím, sociální péčí, vyjasnění majetkových poměrů ve vlastnictví nemovitostí v mikroregionu, podpory řešení dopravní obslužnosti, zřízení informačního centra či provozu lomů, pískoven. S těmito aktivitami MK v posledních letech v podstatě nepřichází do styku, tudíž nejsou ani realizovány.

Spolupráce s RARSM je prakticky nulová. V roce 2005 byla předpokládána spolupráce, bohužel však nedošlo k realizaci regionálních dotačních programů.

V rámci aktivity společné péče o památky, byla provedena v roce 2008 pasportizace všech památek v mikroregionu. Na jejich opravu získalo 10 obcí dotační prostředky.

Uskutečněna byla i aktivita týkající se využití netradičních zdrojů energie. V tomto případě byly pořízeny solární panely na ohřívání vody na koupališti v Majetíně.

4.5 Orgány

Orgánům sdružení je vyhrazen článek 8 stanov, kde jsou určeny pravomoce a kompetence jednotlivým orgánům.

Jedná se o následující orgány:

- valná hromada,
- rada,
- předseda,
- kontrolní výbor,
- finanční výbor.

Podle stanov předseda, rada a ostatní orgány sdružení mohou svou funkci vykonávat po dobu čtyř let.

Valná hromada je nejvyšší orgán a je tvořena všemi členy sdružení. Zasedání se uskutečňuje nejméně 6x ročně a svolává ho předseda. Co se týče mimořádného zasedání valné hromady, musí být svoláno, jestliže o to požádá alespoň jedna třetina členů sdružení.

Mezi hlavní kompetence valné hromady patří:

- schvalování stanov sdružení,
- volba z členů sdružení předsedu sdružení, pětičlennou radu sdružení a tříčlenný kontrolní a finanční výbor,
- schvalování zprávy o činnosti a hospodaření sdružení, zahrnující i revizní zprávy kontrolního a finančního výboru,
- schvalování vstupu nových členských obcí do sdružení,
- schvalování výši členských příspěvků a jejich platnost. [28]

Radu sdružení tvoří předseda sdružení a 4 členové sdružení. Tento výkonný orgán je povinen připravovat veškeré podklady pro zasedání valné hromady a zajišťovat záležitosti sdružení, pokud ovšem nenáleží do kompetencí předsedy nebo valné hromady.

Každý měsíc se koná veřejné zasedání sdružení, které se střídá v jednotlivých obcích. Na začátku roku si může členská obec sdružení rozhodnout, v který měsíc chce ve své obci

zasedání uskutečnit. Pokud tak neučiní, měsíc uskutečnění zasedání je příslušné obci přidělen.

Předseda sdružení jedná jménem sdružení a zastupuje ho navenek. Zastupovat předsedu je oprávněn některý ze členů rady sdružení.

Ve funkci předsedy MK nyní působí starosta obce Velký Týnec pan PhDr. Petr Hanuška Ph.D.

Podepisování smluvních a hospodářských věcí je realizováno tak, že se k názvu sdružení připojí podpis předsedy a jednoho člena rady sdružení.

Administrativní činnost sdružení je zajišťována ze strany předsedy, a to především prostřednictvím pracovníků obce, ve které se nachází sídlo sdružení. Tato obec má právo dožadovat se nákladů, které jí vznikly v souvislosti s administrativním zabezpečováním činnosti sdružení. [28]

Pro mikroregion vykonává funkci **manažer**, jehož hlavním úkolem je pomáhat obcím a samotnému mikroregionu vyhledávat a připravovat projekty, aby bylo možno snáze získat dotace. V předchozích letech zastávala tuto funkci manažerky mikroregionu Mgr. Barbora Jurková na základě uzavřené mandátní smlouvy. Avšak v průběhu roku 2008 byla tato smlouva ukončena z důvodu její neúspěšně podané žádosti o dotační prostředky.

Nyní ve funkci nového manažera mikroregionu externě působí Ing. Aleš Calábek.

Z předchozího plyne, že tato funkce manažera mikroregionu vyžaduje velice schopného člověka, který v žádném případě nesmí zanedbat žádost o dotaci a věnovat jí dostatečnou pozornost.

Současný manažer je neplacený, náleží mu odměna podle zpracovaných žádostí dle stanovené procentní sazby. Je možné konstatovat, že jeho úspěšnost v řešení projektů je 75 %.

4.6 Hospodaření mikroregionu

Z hlediska ekonomického představuje hospodaření pro každý mikroregion velmi významnou činnost, od níž se odvíjí jeho samotná existence. Ekonomické stránce je proto velmi důležité věnovat pozornost, neboť zde hraje podstatnou roli schopnost zajistit finanční prostředky na realizaci společných projektů mikroregionu.

Mikroregionu náleží **hospodařit dle schváleného rozpočtu**, jež je sestavován na příslušný kalendářní rok.

Jak MK hospodařil v letech 2004-2008, je možné porovnat v následující tabulce (Tab. 4). Rozpočty v jednotlivých letech byly sestaveny jako vyrovnané.

Kromě roku 2007 obdržel mikroregion každým rokem dotaci. S otázkou přijatých dotací se podrobně seznámíme v následující kapitole.

Realizované aktivity se projeví zejména v rozpočtu mikroregionu za rok 2004. MK slavil 5. výročí od svého založení, tudíž v příjmové části byly obsaženy příjmy z prodeje zboží, reklamy, případně finanční dary poskytnuté k pořádání oslav. Vyšší vynaložení finančních prostředků na tuto akci se rovněž týkalo i výdajové stránky rozpočtu.

Každým rokem mikroregion hospodařil s finančními prostředky, které přijal od členských obcí jako neinvestiční dotace. V letech 2004-2008 nepřijal mikroregion žádné daňové ani kapitálové příjmy, rovněž nečerpal žádný úvěr od peněžního ústavu.

V roce 2005 byly mikroregionem poskytnuty investiční dotace obcím směřované na zemědělskou a potravinářskou činnost a základní školy v celkové výši 1.200 tis. Kč.

V dalších letech docházelo k běžným rozpočtovaným příjmům a výdajům v hospodaření mikroregionu.

Tab. 4: Hospodaření MK v letech 2004-2008 (v tis. Kč)

Položka	2004	2005	2006	2007	2008
Daňové příjmy	-	-	-	-	-
Nedaňové příjmy	48	1	3	1	2
Kapitálové příjmy	-	-	-	-	-
Přijaté transfery	1.316	1.950	611	343	647
Financování	23	-	125	-	104
<i>Celkem příjmy</i>	<i>1.387</i>	<i>1.951</i>	<i>739</i>	<i>344</i>	<i>753</i>
Běžné výdaje	1.387	751	739	344	753
Kapitálové výdaje	-	1.200	-	-	-
<i>Celkem výdaje</i>	<i>1.387</i>	<i>1.951</i>	<i>739</i>	<i>344</i>	<i>753</i>

Zdroj: DSO MK

Návrh rozpočtu pro rok 2009 je sestaven jako vyrovnaný, a to ve výši 598 tis. Kč. Je možné ho zhlédnout v příloze (P III). Rozpočet lze očekávat v této výši v důsledku 10. výročí od založení mikroregionu. Z tohoto důvodu se předpokládají vyšší rozpočtované příjmy a výdaje než v letech minulých.

Majetek mikroregionu tvoří veškeré vložené a poskytnuté finanční prostředky či jiné hodnotné věci. Povinností sdružení je hospodařit dle předpisů schválených valnou hromadou, řídit se schváleným rozpočtem a majetek výhradně využívat jen k plnění předmětu činnosti. [28] Přehled o majetku mikroregionu za rok 2008 je možné zhlédnout níže (Tab. 5).

Tab. 5: Rozvaha k 31. 12. 2008 (v tis. Kč)

Dlouhod. nehmotný majetek	702,00	Vlastní zdroje krytí aktiv	1.363,00
Dlouhod. hmotný majetek	611,00	- majetkové fondy	1.313,00
Oběžná aktiva	83,00	- převod zúčtování příjmů a výdajů z minulých let	66,00
- pohledávky	18,00	- saldo výdajů a nákladů	27,00
- prostř. rozpočt. hospodaření	65,00	- saldo příjmů a výnosů	11,00
		Cizí zdroje	33,00
		- krátkodobé závazky	33,00
Aktiva celkem	1.396,00	Pasiva celkem	1.396,00

Zdroj: DSO MK

Mikroregion má ve společném vlastnictví nástěnky, které slouží k vzájemné výpůjčce sdružených obcí, a dále prezentační mapy celého MK nacházející se v každé členské obci.

Aby mohla být zajištěna činnost sdružení, je důležité **financování z finančních prostředků**, do nichž patří:

- členské příspěvky,
- finanční prostředky získané vlastní činností sdružení,
- dobrovolné příspěvky členských obcí,
- podpůrné prostředky a dary.

V uplynulých letech byly tvořeny finanční prostředky sdružení výhradně členskými příspěvky. Sdružení obdrželo dary či dobrovolné příspěvky v roce 2004 v rámci svého 5. výročí založení.

4.6.1 Dotace

Od počátku svého působení DSO MK usiloval o dosažení dotačních prostředků směřujících do výstavby infrastruktury či občanské vybavenosti. Avšak na přelomu roku 2007 a

2008 se starostové jednotlivých členských obcí společně usnesli, že dosavadní úsilí o získání těchto prostředků nevedlo příliš k úspěchu. Proto svou pozornost zaměřili na **posílení vědomí příslušnosti k regionu**, resp. k bližšímu vzájemnému poznávání při pořádání řady kulturních a sportovních podniků.

V roce 2004 dosáhl mikroregion na dvě dotace.

Prostřednictvím první dotace byl zrealizován projekt **„Zvýšení turistické přitažlivosti MK“**, na něhož byly poskytnuty finanční prostředky ve výši **400.000,- Kč** od **Olomouckého kraje v rámci Programu obnovy venkova**.

Uskutečněním tohoto projektu byly pořízeny venkovní orientační mapy, které byly následně umístěny ve veřejných prostranstvích v jednotlivých obcích a vydány prezentační materiály mikroregionu:

- stolní kalendář pro rok 2005 s fotografiemi z členských obcí MK,
- cykloturistická mapa „Putování po MK“ – obsahující nejen cykloturistickou mapu, ale také informace o jednotlivých obcích,
- leporelo „MK“,
- Bulletin 2004 – malý sborník, který obsahuje rekapitulaci dění v jednotlivých obcích mikroregionu v průběhu roku 2004.

Druhá dotace směřovala do projektu s názvem **„Skupina pro místní akce“** a byla financována **ze státního rozpočtu** v částce **300.000,- Kč**.

Tímto projektem bylo zajištěno provádění sledování, vyhledávání a monitorování programů a dotačních titulů a s tím spojená konzultační a poradenská činnost. Rovněž byla zajištěna organizace instruktážního semináře, který byl zaměřen na současnost odpadového hospodářství a legislativní problematiku tohoto tématu v EU i ČR a organizace výukového semináře v oblasti účetnictví a samosprávného zákonodárství. Součástí akce bylo také pořízení venkovních orientačních map obcí MK. [28]

Rok 2005 je možné považovat za velmi úspěšný, neboť se MK podařilo získat dotaci v mnohem vyšší částce než doposud. Celková dotace tedy činila **1.610.000,- Kč** a následně byla využita na dvě aktivity mikroregionu.

Prostřednictvím částky **1.420.000,- Kč** byl uskutečněn projekt „**Zlepšení kvality života v MK**“. Poskytovatelem dotace bylo **Ministerstvo pro místní rozvoj** v rámci Programu obnovy venkova 2005. V rámci tohoto projektu bylo realizováno:

- pořízení strojů a strojního vybavení k uskutečňování zemědělské činnosti v obci Suchonice,
- projekt „Centrum volného času“ – zeleň, v obci Věrovany,
- obnova infrastruktury sportovního areálu – II. etapa v obci Velký Týnec,
- nová výsadba stromů a zeleně v obci Grygov.

Dotace ve výši **190.000,- Kč** od **Olomouckého kraje** byla poskytnuta na podporu funkce mikroregionálního koordinátora. [28]

V roce 2006 obdržel MK od **Olomouckého kraje** dotaci na realizaci projektu „**MK jako součást EU**“ v částce **270.000,- Kč**. Tímto projektem byla zajištěna činnost manažera mikroregionu, realizace vzdělávacích seminářů pro potřeby členských obcí a byly vydány prezentační materiály mikroregionu (prezentační mapy celého mikroregionu, prezentační skládačky, bulletin). [28]

Rok 2007 nelze považovat za příliš produktivní v oblasti čerpání dotací. Během tohoto roku byly podány sice dvě žádosti o dotaci - dětská hřiště a historické památky, ani jedna z nich bohužel nevyšla z důvodu špatně podané žádosti manažerkou mikroregionu.

Naopak **v roce 2008** se podařilo získat dotaci **300.000,- Kč** z Programu obnovy venkova 2008 **Olomouckého kraje** na projekt „**Hrajeme si, sportujeme a bavíme se v Království**“.

Prostřednictvím tohoto projektu byly pořádány kulturní a sportovní akce v rámci členských obcí mikroregionu (např. fotografická soutěž, plavecká olympiáda, sportovní den, plenér, výstava hospodářského zvířectva a další).

V roce 2009 byly předloženy žádosti o získání dotace:

- Hrajeme si, sportujeme a bavíme se v Království 2,
- Bezpečnost v Království (žádost o silniční rychloměr),
- zbudování dětských hřišť,
- modernizace školského vybavení.

V této době jsou žádosti posuzovány a během letošního roku lze očekávat vyjádření, zda bude žádostem vyhověno a mikroregion bude následně čerpat finanční prostředky.

4.6.2 Příjmy mikroregionu v roce 2008

V rámci dostatečného plnění činnosti a fungování MK vůbec, je nutno věnovat pozornost finančním prostředkům plynoucím do rozpočtu mikroregionu.

Tab. 6: Příjmy MK v roce 2008 (v tis. Kč)

§	položka	Popis	Částka
	4121	Neinvestiční přijaté transfery od obcí	347,00
ÚZ 17	4122	Neinvestiční přijaté transfery od krajů	300,00
	Bez ODPA		647,00
6171	2310	Příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku	1,00
6171		Činnost místní správy	1,00
6310	2141	Příjmy z úroků	1,00
6310		Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	1,00
	8115	Změna stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech	104,00
		Celkem	753,00

Zdroj: rozpočet mikroregionu

V roce 2008 šlo v zásadě o tyto rozpočtované příjmy mikroregionu (Tab. 5). Nejvyšší příjem rozpočtu představovaly členské příspěvky, jež tvořily 46 % příjmové části. Dále následují dotace (40 %), změna stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech (13,8 %), příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku a příjmy z úroků činí jen 0,1 %.

Jestliže bychom danou problematiku shrnuli, dojdeme k závěru, že příjmy MK jsou tvořeny jen členskými příspěvky a dotacemi. Výše úroků je přitom zcela zanedbatelná.

Z tabulky je zřejmé, že **členské příspěvky** představují základní zdroje prostředků hospodaření. Každá členská obec je povinna tyto příspěvky odvádět ve stanovené výši **25,- Kč/občan**. Probíhá to takovým způsobem, že každá členská obec nahlásí k 1. 1. daného roku aktuální počet obyvatel a následně obdrží od MK fakturu určenou k zaplacení.

Původně členský příspěvek činil 5,-Kč/občan, ovšem nárůstem provozních výdajů byl zvýšen na současnou částku. Výše členského příspěvku byla stanovena na základě předpokládaných provozních výdajů a záměrů mikroregionu.

Členský příspěvek plně kryje provozní náklady mikroregionu, jako jsou:

- náklady na zpracování účetnictví,
- bankovní poplatky,
- jednorázové odměny vyplácené členům rady,
- případně další výdaje dle rozhodnutí valné hromady.

V případě, že příjmy z členských příspěvků nejsou schopny pokrýt další výdaje na plánované akce, např. tisk kalendářů mikroregionu, jsou tyto náklady přefakturovány členským obcím.

4.7 Strategický plán MK

V roce 2002 měl MK zpracovaný strategický plán. Avšak o čtyři roky později došlo k jeho aktualizovanému znění. Tato **aktualizace strategie mikroregionu na léta 2006-2013** vychází z již existujícího dokumentu z roku 2002 a je pojata jako záměr celku navázat na nové přístupy a možnosti, které doprovází také nové cíle a projekty.

Aktualizovaný dokument hodlá svým obsahem a strategickými směry rozvoje přispět k naplnění nových os podpory rozvoje venkova Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), kterými jsou:

- **OSA 1 - Zlepšení konkurenceschopnosti odvětví zemědělství a lesnictví**
- **OSA 2 - Zlepšování životního prostředí a krajiny**
- **OSA 3 – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova**
- **OSA 4 – LEADER**, pro kterou MK založil v roce 2004 v partnerské spolupráci s mikroregionem Dolek a v jejích intencích místní akční skupinu „Občané pro rozvoj venkova, o. s.“

Prioritní oblasti strategie jsou:

- konkurenceschopnost,
- udržitelný rozvoj,
- podpora místním iniciativám,
- zachování principu subsidiarity,
- rozvoj lidského kapitálu,
- rozvoj informační společnosti a celoživotní vzdělávání,
- zachování rovných příležitostí a postupů,
- sociální integrace a komunitní rozvoj.

Aktualizace strategie srovnává situaci naznačenou v dokumentu z roku 2002 se současností a to po stránce technické infrastrukturní vybavenosti, ekonomické a sociální situace, demografických a přírodních podmínek, nabídky a vybavenosti v oblasti cestovního ruchu, kultury a památek nebo komunitního a partnerského rozvoje a to vše také mj. v návaznosti na politickou situaci a finanční zdroje. [30]

5 ZHODNOCENÍ ČINNOSTI MIKROREGIONU KRÁLOVSTVÍ

Sdružené obce mikroregionu Království ve svém zaměření usilují o celkový rozvoj a zlepšování kvality života na venkově. Společným záměrem členských obcí je dobudovat kanalizační a vodovodní sítě a zlepšit povrch místních komunikací a silnic. Avšak v této oblasti se nepodařilo zrealizovat žádný velký projekt, proto se obce snaží řešit tuto problematiku ze svých vlastních zdrojů. Z tohoto důvodu se mikroregion Království zaměřil spíše na projekty ve smyslu společensko-kulturním a sportovním.

Převážně z dotačních prostředků byly uskutečněny tyto projekty:

- před vstupem do EU mikroregion využil kromě fondu Phare² také program SAPARD³ a bylo vybudováno v partnerství s obcí Majetín Mikroregionální ozdravné centrum,
- v roce 2004 byly realizovány z Programu obnovy venkova dva projekty „Zvýšení turistické přitažlivosti mikroregionu“ a „Skupina pro místní akce“, v této souvislosti byly pořízeny např. stolní kalendáře, bulletin, venkovní orientační mapy obcí,
- vytvoření aktualizované verze strategického integrovaného rozvojového plánu mikroregionu v rámci projektu „Podpora funkce mikroregionálního koordinátora“,
- zavedení bezdrátového systému internetové komunikace ve všech obcích mikroregionu; Část obcí obdržela dotaci, ostatní si tuto službu financovaly samy. Obce si zakoupily vysílač, občané přijímací antény. Každý uživatel internetu platí příslušné obci 300,- Kč.
- byly získány dotační prostředky na realizaci partnerského projektu „Zlepšení kvality života v mikroregionu Království“, čímž bylo provedeno zazelenění obcí,

² Od roku 1990 první forma finanční pomoci poskytovaná EU na socioekonomický rozvoj ČR. Základní formy programů byly zaměřeny na evropskou integraci, infrastrukturu, rozvoj lidských zdrojů a soukromý sektor. [8]

³ Předvstupní program pro kandidátské země EU, jehož cílem je vytvoření rámce podpory Společenství pro trvale udržitelné zemědělství a trvale udržitelný rozvoj venkova. [8]

- propagace cykloturistiky v Olomouckém kraji – mikroregion se zapojil do projektu „Kolmo za poznáním a ke zdraví“,
- dva roky po vstupu ČR do EU mikroregion zrealizoval projekt „Mikroregion Království jako součást EU“, v jehož rámci byly zajištěny práce manažera mikroregionu, semináře pro členské obce a vydání prezentačních materiálů mikroregionu,
- na základě získání dotace na akci „Hrajeme si, sportujeme a bavíme se v Království“ byla uskutečněna během roku 2008 řada aktivit např. fotografická soutěž, atletický víceboj, plavecká olympiáda, královský triatlon a další. V roce 2009 je v plánu v těchto akcích nadále pokračovat.

Jedním z nejdůležitějších a potřebných cílů je podpora rozvoje kanalizací v členských obcích. Z hlediska finančních možností se mikroregionu bohužel nepodařilo takto velký projekt zrealizovat. K tomuto ožehavému tématu proběhlo mnoho diskusí a také byl započat průzkum možností pro získání dotace. Členskými obcemi tedy nezůstává nic jiného, než tento problém řešit samostatně na základě vlastní žádosti o dotace a čekat na vyjádření.

Protože aktivity mikroregionu směřují k rozvíjení turistiky, je potřeba zkvalitnit místní komunikace, chodníky a silnice. Rovněž by bylo efektivní pokračovat s výstavbou a rozvojem cyklotras a cyklostezek, čímž by došlo k propojení jednotlivých obcí.

Dalším diskutabilním problémem jsou společné mikroregionální projekty. Již při vzniku mikroregionu Království se vzhlíželo k jejich dosáhnutí v souvislosti se získáním finančních prostředků od státu, kraje či z fondů EU. Avšak každý projekt očekává dlouhou přípravu a mnoho práce, rovněž záleží na partnerství obcí. V příloze uvádím souhrn projektů, jež jsou připraveny pro letošní rok 2009 (P IV), nyní se čeká na výzvu, zda dojde k jejich realizaci. Samozřejmě významnou pozici zde zastává manažer mikroregionu, který usiluje o získání dotací a následně z toho nese vyplývající odpovědnost. Na místě je otázka, proč se mikroregionu Království nedaří získat dotace např. na opravu mateřských škol v obcích. V tomto případě skutečně záleží na manažerově aktivitě, jak je schopný „tahač“ peníze od státu či kraje.

Za velmi přínosné během zasedání mikroregionu považuji vystoupení odborníků z Ministerstva vnitra, jež prezentují o ZO a obecně závazných vyhlášek, bezpečnosti práce, o požární ochraně, školení řidičů, údržby zeleně a stromů a jiné.

V současné době mikroregion spatřuje své poslání ve vzájemném poznávání členských obcí, k čemuž se váže spousta kulturních a sportovních aktivit, které jsou v rámci mikroregionu pořádány. Kulturní akce mikroregionu Království plánované v roce 2009 jsou k nahlédnutí v příloze (P V). Sdružené obce se také setkávají za účelem výměny zkušeností a poznatků. Na počátku měsíce září v roce 2008 absolvovali starostové, místostarostové, zastupitelé či pracovníci obecních úřadů exkurzi za poznáním života v obcích, resp. mikroregionech Šumavy. Zde se vzájemně podělili o své poznatky a načerpali nové zkušenosti. V roce 2009 se uskuteční třídenní exkurze do severních Čech, konkrétně Liberecka.

5.1 Doporučení pro další spolupráci

Doporučení, která budu předkládat, vycházejí z mých dosavadních poznatků o činnosti DSO mikroregionu Království. Tímto bych chtěla poukázat na možné nedostatky plynoucí z činnosti mikroregionu a navrhnout případná řešení.

Členům mikroregionu Království bych navrhovala zhodnotit, zda mikroregion splňuje své poslání a ubírá se správným směrem. Podle mého názoru mikroregion příliš nesplňuje základní cíle, které si ustanovil při svém vzniku, a v posledních letech se věnuje jen propagaci mikroregionu, rozvoji sportovních a kulturních aktivit a rozvoji turistiky. Jsem si vědoma, že je velmi těžké a obtížné získat finanční prostředky např. na infrastrukturu či rekonstrukci školských zařízení. Avšak zde musí členové mikroregionu zastat určitý postoj a ujasnit si mezi sebou, proč se nedaří čerpat dotace právě do těchto potřebných oblastí. Obcím potom nezbyvá nic jiného, než řešit tuto svízelnou situaci samostatně. Mimo jiné jsou každým rokem mikroregionu poskytovány finanční částky na pořízení stolních kalendářů, bulletinů a dalších prezentačních materiálů. Ačkoliv je pěkné, že občan členské obce obdrží každým rokem kalendář, ale o to je horší, že bohužel kolem sebe nevidí žádné výsledky, které by pro obec vykonal mikroregion.

Dále si myslím, že by bylo vhodné zefektivnit komunikaci mezi manažerem a mikroregionem. Sám manažer nemůže rozhodovat o záležitostech, které mají důležitou váhu, jako je především podání dotací, to je v kompetenci valné hromady. Každopádně manažerem musí být osoba odpovědná, jež nepodcení žádosti o dotace, jako se stalo v případě již bývalé manažerky.

Následně bych se pokusila zlepšit vztah mezi širokou veřejností a samotným mikroregionem za účelem zvýšené informovanosti o realizovaných akcích či projektech mikroregionu, a tudíž hojnější účasti na veřejném zasedání.

Projekt kanalizace se bohužel neuskutečnil, protože každá obec požadovala jiné podmínky. Mikroregion věnuje pozornost rozvoji turistiky, proto bych v tomto případě vedení mikroregionu Království doporučovala pokusit se zrealizovat projekt cyklostezek. Ten je sice již zpracovaný, avšak jeho realizace se zdá momentálně neprůchodná. Za překážkami stojí především církevní pozemky.

Dále bych mikroregionu doporučila:

- pravidelně aktualizovat webové stránky mikroregionu,
- vydávat čtvrtletně zpravodaj, který bude občany informovat o dění v mikroregionu Království,
- každoroční vydávání bulletinu by nevyžadovalo jeho barevnost, např. v rámci úspory finančních prostředků by mohl být barevný jednou za 2 roky,
- každým rokem se zúčastňovat poznávacího výjezdního semináře do ostatních mikroregionů v ČR s cílem načerpat nové zkušenosti a poznatky.

ZÁVĚR

Spolupráce je významná ve všech oblastech lidské společnosti a setkáváme se s ní téměř na každém kroku. Dokonce i jedním ze stěžejních principů EU je „partnerství“. Uskuepením většího počtu subjektů lze předpokládat snadnější dosáhnutí na konkrétní potřeby. A to rovněž platí i v případě spolupráce obcí, které přicházejí do styku s nejrůznějšími subjekty, a na základě toho vzniká propojení meziobecní spolupráce s neziskovou či podnikatelskou sférou. Obce se sdružují zejména proto, aby mohli lépe prosadit své společné zájmy, které by se jim jinak nepodařilo uskutečnit samostatně. Nelze také opomenout, že zde podstatnou roli hraje finanční otázka. Avšak z tohoto pohledu si myslím, že zde již neputuje tolik finančních prostředků, jako tomu bylo dříve.

Nejpoužívanější formou meziobecní spolupráce je dobrovolný svazek obcí. Mnoho územně samosprávných celků spatřuje výhodu v jeho členství převážně v tom, že jde o nejvhodnější způsob, jak postupovat v řešení nejčastějších úkolů obce. Myslím si, že v poslední době svazky obcí zaznamenaly útlum, co se týče zakládání na území ČR. Velký počet svazků obcí pomýšlí na zrealizování projektů technické a dopravní infrastruktury, ale mnohým z nich se v této oblasti bohužel nedaří. Proto svou činnost alespoň zaměřují na propagaci cestovního ruchu, mají-li pro něj příhodné podmínky, turistiku či kulturně-společenské aktivity.

Pro zpracování bakalářské práce jsem vycházela z právní úpravy vztahující se ke svazkům obcím. Téměř 9 let platí pro svazky obcí nová legislativní úprava. Avšak lze konstatovat, že tato úprava je nedostatečná. Faktem, který hovoří proti svazkům obcím, je roztržičnost a nekomplexnost stávající právní úpravy. Pro spolupráci obcí nejsou právně upraveny vztahy ani prostředí pro fungování jejich nejpoužívanějších forem.

V rámci bakalářské práce jsem především chtěla docílit zjištění, zda svazky obcí jsou účinnou a efektivní formou spolupráce. K tomuto poznání mi měl posloužit mnou zvolený dobrovolný svazek obcí mikroregionu Království. Po prostudování získaných materiálů a konzultacích s představiteli mikroregionu jsem získala představu, jak daný mikroregion funguje. Přestože se mikroregionu Království v posledních letech nedařilo získat finanční prostředky na výstavbu infrastruktury či občanské vybavenosti, zaměřili se jeho představitelé alespoň na realizaci kulturně společenských aktivit, na něž se jim úspěšně podařilo získat větší finanční obnosy. Podle mého názoru mnoho mikroregionů včetně mikroregionu Království vyvíjí svou činnost jen v propagaci, rozvoji turistiky a kulturně společen-

ských aktivitách. Mezi hlavní důvody patří obtížné získávání dotačních prostředků. Za velice impulsivní argument, aby se činnost mikroregionu vyvíjela správným směrem, považují efektivní řídicí aparát v jeho vedení. Rovněž velmi přínosné pro mikroregion je správná volba manažera, jež udává podnět pro obdržení dotačních prostředků. Mikroregion musí brát v úvahu také faktor času, a to z hlediska očekávaných vyjádření dotací na uskutečnění jednotlivých projektů.

Ačkoliv se mikroregion Království snaží „utrhnout“ kus z dotačního koláče určeného pro infrastrukturu či občanskou vybavenost, bohužel se mu v tomto směru nedaří vyvíjet požadovanou aktivitu. Z tohoto důvodu si myslím, že veřejnost nemá vůbec přehled o uskutečňovaných aktivitách do budoucna a vzhledem k tomu příliš neoceňuje ani jeho činnost.

Problematika svazků obcí byla pro mě velice zajímavá a při jejím zpracování jsem si osvojila získané poznatky jak z hlediska právního, tak jsem získala i ucelenou představu o fungování samotného mikroregionu Království. Zároveň vypracováním této práce jsem chtěla docílit toho, aby i široká veřejnost z mého výkladu pochopila, jaký význam pro samotného občana mají svazky obcí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance ve veřejném sektoru*. 1. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2002. 441 s. ISBN 80-86395-21-9.
- [2] KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva: Zákon o obcích v komentovaném znění*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2006. 96 s. ISBN 80-7239-193-3.
- [3] HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.
- [4] GALVASOVÁ, I. a kolektiv. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. 140 s. ISBN 80-251-20-9.
- [5] KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRUCHA, P. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář: podle stavu k 1. 1. 2004*. 2. vyd. Praha: Linde, 2004. 379 s. ISBN 80-7201-444-7.
- [6] KADEČKA, S. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 425 s. ISBN 80-7179-794-4.
- [7] ŠKRABAL, I., NUNVÁŘOVÁ, S., NOVÁK, J., TŘEBÍCKÝ, V. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. 182 s. ISBN 80-86902-39-0.
- [8] WOKOUN, R. a kolektiv. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2004. 447 s. ISBN 80-86473-80-5.

Právní předpisy

- [9] Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
- [10] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 181/1999 Sb., o přijetí Evropské charty místní samosprávy, ve znění pozdějších předpisů.

- [12] Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [14] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [15] Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronický seriál

- [17] *Počet obcí v České republice v letech 1961-2008* [online]. [2009-01-26]. Český statistický úřad. Dostupný z WWW:
<[http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/9D00431C22/\\$File/okresy.xls](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/9D00431C22/$File/okresy.xls)>.
- [18] *Velikostní skupiny obcí k 31. 12. 2006* [online]. [2009-02-03]. Český statistický úřad. Dostupný z WWW:
<[http://www2.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/engt/7D0023CDA7/\\$File/130307131.pdf](http://www2.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/engt/7D0023CDA7/$File/130307131.pdf)>.
- [19] *Vznik nové obce Želechovice nad Dřevnicí* [online]. [2009-02-03]. Ministerstvo vnitra. Dostupný z WWW:
<<http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21157212&docType=ART&lang=cs>>.
- [20] *Prezentace údajů ÚSC* [online]. [2009-02-24]. Ministerstvo financí. Dostupný z WWW: <<http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/index.pl>>.
- [21] Binek, J. *Přístupy k hospodaření s obecním majetkem* [online]. [2009-03-03]. Veřejná správa, 2007, č. 44. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2007/44/konz.html>>.

- [22] Nejezchleb, Z. *Typové problémy při přezkoumávání nakládání s majetkem obcí* [online]. [2009-03-03]. Deník veřejné správy, 2007, č. 1. Dostupné z WWW: <<http://www.denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6265209&hledej=ve%F8ejn%E1+podpora>>
- [23] Komárek, E. *Státní rozpočet a územní rozpočty na rok 2009: Rizika a rezervy* [online]. [2009-04-17]. Moderní obec, 2009. Dostupné z WWW: <<http://moderniobec.ihned.cz/c1-32043190-statni-rozpocet-a-uzemni-rozpocety-na-rok-2009-rizika-a-rezervy>>.
- [24] *Průvodce komunálními rozpočty aneb Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu* [online]. [2009-03-10]. Transparency international Česká republika, 2008. Dostupné z WWW: <http://www.transparency.cz/pdf/kr_pruvodce2008.pdf>.
- [25] *Mikroregiony a MAS* [online]. [2009-03-16]. Mladí pro venkov – venkov pro mladé, 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.mladiprovenkov.cz/mikroregiony-a-mas/mikroregion-kralovstvi.aspx>>.
- [26] *Monitoring mikroregionů* [online]. [2009-03-17]. Mikroregiony v ČR, 2005. Dostupné z WWW: <<http://www.uur.cz/default.asp?ID=2208>>.
- [27] *Městská a obecní statistika* [online]. [2009-03-17]. Olomoucký kraj, 2007. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0713/>.
- [28] *Mikroregion Království* [online]. [2009-03-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.mrkralovstvi.cz/>>.
- [29] *Přehled počtu ÚSC a jimi zřizovaných PO v členění podle okresů* [online]. [2009-03-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/raris/vyberSestavy.pl>>

Jiné zdroje

- [30] CD – strategický dokument mikroregionu Království
- [31] Vyžádané informace z Ústavu územního rozvoje
- [32] Interní zdroje mikroregionu Království

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
cca	cirka
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
DSO	dobrovolný svazek obcí
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EU	Evropská unie
ha	hektar
Kč	korun českých
MAS	místní akční skupina
mil.	milion
mj.	mimo jiné
MK	mikroregion Království
mld.	miliard
např.	například
obr.	obrázek
obyv.	obyvatel
odst.	odstavec
o.s.	občanské sdružení
popř.	popřípadě
RARIS	automatizovaný rozpočtový informační systém
resp.	respektive

Sb.	sbírka
tab.	tabulka
tis.	tisíc
tj.	to jest
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaně
VÚSC	vyšší územně samosprávný celek
ZO	zákon o obcích
ZoRP	zákon o rozpočtových pravidlech
ZÚSC	základní územně samosprávný celek
§	paragraf

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBR. 1: POLOHA MK	37
OBR. 2: VÝVOJ POČTU SVAZKŮ OBCÍ V ČR V LETECH 1998-2008	39

SEZNAM TABULEK

TAB. 1. VÝVOJ POČTU OBCÍ V ČR V LETECH 1990-2008	13
TAB. 2. VELIKOSTNÍ SKUPINY OBCÍ K 31. 12. 2006	14
TAB. 3: ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ČLENSKÝCH OBCÍCH.....	41
TAB. 4: HOSPODAŘENÍ MK V LETECH 2004-2008 (V TIS. KČ)	49
TAB. 5: ROZVAHA K 31. 12. 2008 (V TIS. KČ)	50
TAB. 6: PŘÍJMY MK V ROCE 2008 (V TIS. KČ).....	54

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Přehled forem spolupráce obcí v ČR a jejich základních charakteristik
- P II Mikroregiony v ČR
- P III Návrh rozpočtu pro rok 2009
- P IV Projekty 2009
- P V Plán akcí mikroregionu Království v roce 2009

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED FOREM SPOLUPRÁCE OBCÍ V ČR A JEJICH ZÁKLADNÍCH CHARAKTERISTIK [4]

Název	Účel	Subjekty	Výhody	Omezení	Specifika
Dobrovolný svazek obcí	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana a prosazování společných zájmů obcí - výměna zkušeností, koordinace - správa majetku obcí 	obce	<ul style="list-style-type: none"> - vhodný pro řešení většiny úkolů obce - dobrovolnost - právní subjektivita 	<ul style="list-style-type: none"> - pouze činnosti spadající do samostatné působnosti obcí - obtížná spolupráce s jinými subjekty 	<ul style="list-style-type: none"> - nejčastější forma spolupráce - členství ve více svazcích
Společná právnická osoba	<ul style="list-style-type: none"> - stabilnější spolupráce v určitých oblastech (dopravní podnik, teplárny, správa bytových domů atd.) 	obce	<ul style="list-style-type: none"> - právní subjektivita - umožňuje dlouhodobou realizaci spolupráce - možný různý podíl 	<ul style="list-style-type: none"> - možnost účasti pouze obcí - zakládáno často jen k jednomu účelu 	<ul style="list-style-type: none"> - vznik obchodní společnosti - řídí se obchodním zákoníkem
Smlouva ke splnění konkrétního úkolu	<ul style="list-style-type: none"> - konkrétní úkol v samostatné působnosti (společná veřejně prospěšná stavba, svoz odpadu apod.) 	obce	<ul style="list-style-type: none"> - zajištění konkrétního úkolu bez vytváření orgánů - možnost flexibilního řešení problémů 	<ul style="list-style-type: none"> - možnost účasti pouze obcí - bez právní subjektivity - pouze samostatná působnost - naplní je pouze realizace jednoho daného úkolu 	<ul style="list-style-type: none"> - možnost vytvoření sítě různorodých vazeb

PŘÍLOHA P II: MIKROREGIONY V ČR [26]

Mapa 1

Mikroregiony v České republice

PŘÍLOHA P III: NÁVRH ROZPOČTU PRO ROK 2009 [28]

Příjmová část rozpočtu [v tis. Kč]			
OdPa	Pol	Popis	Částka
	4121	Neinvestiční přijaté transfery od obcí	350,00 Kč
	Bez ODPA		350,00 Kč
3399	2112	Příjmy z prodeje zboží	70,00 Kč
3399		Ost. záležitosti kultury, církví a sděl. prostředků	70,00 Kč
6171	2112	Příjmy z prodeje zboží	117,00 Kč
6171		Činnost místní správy	117,00 Kč
6310	2141	Příjmy z úroků	1,00 Kč
6310		Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	1,00 Kč
	8115	Změna stavu krát. prostředků na bank. účtech	60,00 Kč
Celkem			598,00 Kč
Výdajová část rozpočtu [v tis. Kč]			
OdPa	Pol	Popis	Částka
3399	5131	Potraviny	50,00 Kč
3399	5139	Nákup materiálu jinde nezařazený	13,00 Kč
3399	5161	Služby pošt	1,00 Kč
3399	5169	Nákup ostatních služeb	79,00 Kč
3399	5194	Věcné dary	33,00 Kč
3399	5321	Neinvestiční transfery obcím	5,00 Kč
3399		Ost. záležitosti kultury, církví a sděl. prostředků	181,00 Kč
3419		Ostatní tělovýchovná činnost	40,00 Kč
6171	5021	Ostatní osobní výdaje	47,00 Kč
6171	5138	Nákup zboží	116,00 Kč
6171	5139	Nákup materiálu jinde nezařazený	50,00 Kč
6171	5161	Služby pošt	1,00 Kč
6171	5166	Konzultační, poradenské a právní služby	30,00 Kč
6171	5168	Služby zpracování dat	28,00 Kč
6171	5169	Nákup ostatních služeb	91,00 Kč
6171	5229	Ost. neinvestič. transfery neziskovým apod. organ.	10,00 Kč
6171		Činnost místní správy	373,00 Kč
6310	5163	Služby peněžních ústavů	4,00 Kč
6310		Obecné příjmy a výdaje z finančních operací	4,00 Kč
Celkem			598,00 Kč

PŘÍLOHA P IV: PROJEKTY 2009 [32]

Pro uplatnění do evropských programů podpory jsou připraveny tyto projekty:

Restaurování a revitalizace kulturních památek mikroregionu Království

- projekt je připraven ve fázi zahájení prací na Studii proveditelnosti pro ROP NUTS II Střední Morava
- bylo vypsáno a realizováno VŘ na zpracovatele návrhu obnovy
- byly zahájeny práce na studii proveditelnosti, rozpočtu projektu a jeho finanční analýze
- v rámci předložení projektu bude dořešováno, jakým způsobem bude projekt předložen (individuální/integrovaný) spolu s dořešením vlastnických vztahů po přidělení dotace

Zbudování sportovního zázemí a dětských koutků v obcích mikroregionu Království

- v obcích, které se projektu hodlají zúčastnit je připravena projektová dokumentace (uskutečněn výběr dodavatele technické projektové dokumentace na základě průzkumu trhu – pro uplatnění do uznatelných nákladů)
- vypracován přehled potřeb jednotlivých obcí
- byly zahájeny práce na studii proveditelnosti, rozpočtu projektu a jeho finanční analýze
- v rámci předložení projektu bude dořešováno, jakým způsobem bude projekt předložen (individuální/integrovaný) spolu s dořešením vlastnických vztahů po přidělení dotace

Zlepšování podmínek a kvality výuky v mikroregionu Království – technologie pro konkurenceschopnost

- projekt je připravován od května 2007, kdy ředitelé škol zahájili vytváření seznamu svých potřeb v rámci zlepšování výuky pomocí nových technologií a investic do učeben
- seznam byl uzavřen (upraven pro uznatelné náklady) po zveřejnění finální verze ROP a jeho Prováděcího dokumentu
- dotváří se rozpočet a harmonogram projektu
- byly zahájeny práce na studii proveditelnosti, rozpočtu projektu a jeho finanční analýze
- v rámci předložení projektu bude dořešováno, jakým způsobem bude projekt předložen (individuální/integrovaný) spolu s dořešením vlastnických vztahů po přidělení dotace

Zvažované společné projekty

Rekonstrukce místních a účelových komunikací v obcích mikroregionu

(chodníky, obnova a rekonstrukce osvětlení, přeložky infrastruktury, bezbariérové přístupy aj. – pouze v návaznosti na obnovu a modernizaci komunikací)

- možnost uplatnění v Regionálním operačním programu (ROP) dle předpokládaného harmonogramu pro rok 2009

Infrastruktura pro zvýšení bezpečnosti obyvatelstva, např. Obnova varovného systému obyvatelstva v návaznosti na IZS

- rekonstrukce rozhlasu

- možnost uplatnění v ROP dle předpokládaného harmonogramu pro rok 2009

Zazelenění obcí

- Operační program Životní prostředí (OPŽP)

Zlepšování podmínek pro rozvoj cestovního ruchu

- v návaznosti na členství mikroregionu v Sdružení cestovního ruchu Střední Morava

Zlepšení technického zázemí obcí a obecních úřadů

- ROP – obce nad 500 obyvatel do 5000 obyvatel

- PRV – obce do 500 obyvatel

Pořízení komunální techniky pro údržbu obcí aj.

- PRV – pro obce do 500 obyvatel – ale jen v návaznosti na investiční projekt zazelenění

- ROP – (dle podmínek výzvy snad) – do 10 % celkových nákladů investice do fyzické revitalizace území – revitalizace veřejných prostranství

**PŘÍLOHA P V: PLÁN AKCÍ MIKROREGIONU KRÁLOVSTVÍ
V ROCE 2009 [32]**

Název	Místo	Datum
Fotografická soutěž	Grygov	vyhlášení v měsíci březnu 2009
Království, hraje, tančí a zpívá	Brodek u Přerova	18. dubna 2009
Atletická olympiáda	Velký Týnec	18. června 2009
Plavecká olympiáda	Majetín	24. června 2009
Sportovní den	Věrovany	27. června 2009
Oslavy 100 let Městyse Brodek u Přerova + hodové slavnosti	Brodek u Přerova	27. a 28. června 2009
Výtvarná soutěž	Charváty	červenec 2009
Krajská výstava hospodářského zvířectva	Kožušany-Tážaly	22.-23. srpna 2009
Exkurze – severní Čechy	Liberecko	26.-28. srpna 2009
Oslavy 10 let vzniku mikroregionu Království	Dub nad Moravou	19. září 2009
Vánoční koncert	Dub nad Moravou	26. prosince 2009